

Nu falmer skoven, synger vi trindt om land. Men gør den det? Når tøj falmer, så er det, fordi sollys har bleget det. Men en grøn trøje bliver ikke gul eller rød. Den bliver bare blegere grøn.

Skoven derimod er jo fantastisk flot lige nu. Den er ved at miste sin grønne farve, men det er ikke på grund af for kraftigt lys. Tværtimod. Det er fordi, der er mindre lys til at producere klorofyl. Og klorofyl giver den grønne farve. Mindre grøn giver mere plads til de andre farver: gul, orange, rød.

Se markens liljer og himlens fugle, siger Jesus. Han kunne måske også have sagt:

Se på skovens træer? Når det går mod vinter, mister bladene godt nok deres grønne friskhed, men de er endnu ikke døde.

I livets efterår er vi heller ikke så friske, som da vi var unge. Men facetterne i livet bliver flere. Erfaringerne er flere, forhåbentlig også de åndelige erfaringer. Farvestyrken i gul, orange, rød er vel lige så stærk som grøn, men der er flere – og andre – nuancer. Og som efterårstræerne må vi også stråle til Guds ære med alt, hvad vi har fået – helt til det sidste.

Ditte Olsen

» Jeg nyder at være den nye, der må have lov at spørge: hvorfor gør I sådan og ikke sådan. Jeg tror, det er godt for LMBU, at jeg kommer med nye vinkler og andre erfaringer

Maria Legarth
side 4

» Der skal ikke herske tvivl om, at der er meget guld at hente i bogen *Lov og evangelium*. Men en mere positiv fremstillingsform ville i mine øjne have været mere frugtbar

Peter Techow
side 12

» Når man er blevet bedt om at skrive en anmeldelse, er man netop blevet bedt om at komme med sin subjektive mening om bogen. Men anmelderen må naturligvis gå efter bolden – og ikke efter manden – og det samme gælder debatindlæg

Ditte Olsen
side 13

Kristen børnehaven i Esbjerg

Markusskolens børnehaven har fået sin egen helt ny legeplads i en indhegning uden for skolen

AF KAJA LAUTERBACH

En børnehaven på kristent grundlag kan noget, som de offentlige børnehaver ikke kan – for eksempel er bibelhistorie en naturlig del af hverdagen.

Derfor har den kristne friskole Markusskolen i Esbjerg oprettet en børnehaven, der er godkendt til 60 børn, og den er fyldt op indtil 2016. På den måde er den også med til at fremtidssikre noget af elevgrundlaget til selve skolen.

Markusskolen har fået plads til børnehaven i forbindelse med en tilbygning med fem nye klasseværelser. Tre klasseværelser i skolens ældste fløj er ombygget til børnehavestuer, og børnehaven har fået sin egen legeplads.



FOTO: MARKUSSKOLEN

1,3 million EU-underskrifter mod abort

Danmark leverer over 7.000 underskrifter til borgerinitiativet "One of us"



Ellen Højlund Wibe tror, at aktionen med at plante kors ved motorvej E45 kan have været med til at skaffe nogle underskrifter til den europæiske kampagne.

AF BIRGER RUESS SCHMIDT

Mandag formiddag havde Retten til Liv registreret 7.248 danske underskrifter i kampagnen "One of us", der ønsker at markere, at også et barn i fostertilstanden er "En af os".

Kampagnen har kørt i hele Europa, og formålet har været at indsamle en million underskrifter fra mindst syv lande. Når den afsluttes 1. november, udmøntes borgerinitiativet i en opfordring til EU-Kommissionen om at fremsætte et gennearbejdet lovfor-

slag, der sikrer, at livet beskyttes fra undfangelsen i al EU-lovgivning

Den danske andel af underskrifterne var beregnet til 9.750, og det mål, tror Ellen Højlund Wibe fra Retten til Liv trods alt ikke, vil være muligt at nå.

Taknemmelige
"Men vi er meget taknemmelige for de underskrifter, vi har fået, og der kan jo ske en del i den sidste uge," siger hun.

Det er Retten til Liv, der har været den danske koordinator i initiativet, og her har man de sidste måne-

der brugt mange resurser på det rent danske initiativ med at plante 16.000 kors på en mark ved motorvej E45 for at markere 40 års jubilæet for den frie abort i Danmark.

Ellen Højlund Wibe tror dog, at denne aktion kan have været med til at skaffe nogle underskrifter til den europæiske kampagne.

Katolikker i front
På europæisk plan er Danmark kun en lille aktør. Der er nemlig i hele EU allerede på nuværende tidspunkt indsamlet ikke mindre end 1,3 millioner underskrifter

– altså næsten en tredjedel mere end nødvendigt.

Det er især de store katolske lande i Syd- og Øst-europa, som har leveret et stort overskud af underskrifter.

I november samles organisationerne bag kampagnen til fælles rådslagning i Polen.

Her skal man drøfte, hvad man kan gøre for at få det bedst mulige udbytte af den kommende debat i EU. Man skal også inspirere hinanden til det fortsatte arbejde med at sætte abort på dagsordenen i samfundsdebatten.



Primley; Jeg er dybt taknemmelig. Jeg klarer mig meget bedre end før. Og mine forældre er bare så glade for, at jeg har fået et trygt sted at være

Pigekollegier sikrer uddannelse

Vil du være med til hjælpe Primley fra Siem Reap?

Primley er nummer fire i en søskendeflok på otte. Hendes forældre driver et lille landbrug i en landsby i det nordlige Cambodja. Her diskuterer man ikke helheds-skole og Pisa-undersøgelser. Det normale er, at børnenes uddannelse stopper efter seks år i landsbyskolen.

Primley var den første i familien, der fik chancen for at fortsætte på gymnasiet i Kralanh, 20 kilometer væk. Det betød, at hun hver dag måtte cykle 40 kilometer på en jordvej. Det var ikke godt for koncentrationen. Desuden var der flere steder på vejen, som hun ikke var tryk-

ved at passere som pige.

Hendes far begyndte at tale om, at hun var nødt til at stoppe, inden hun blev udsat for et overgreb. Mange piger opgiver at fuldføre gymnasiet med den begrundelse.

Primleys redning blev, at hun blev optaget på det kollegium, som LM har startet i Kralanh i nærheden af storbyen Siem Reap.

"Jeg er dybt taknemmelig. Her kan vi hjælpe hinanden med lektierne, og jeg klarer mig meget bedre end før. Og mine forældre er bare så glade for, at jeg har fået et trygt sted at være," siger



hun.

Ligesom de andre piger på kollegiet er Primley bud-dhist. Men hun hører bibelske beretninger hver dag og går til gudstjeneste hver

søndag. Og når kollegiets administrator kommer på besøg, bruges tiden til både sjov, bibelstudium, foredrag og fortrolig snak fra kvinde til kvinde. *brs*

FOR OS ER DET
VIGTIGT
AT GØRE
TINGENE
FÆRDIGT

Historien om Primley er en sandfærdig beretning fra Cambodja.

Her er et stort behov for at oprette flere kollegier. Uddannelse er vigtigt for pigernes muligheder. Det er også et centralt element i kampen for at bekæmpe prostitution i landet.

Luthersk Mission kunne gøre mere for Primley og alle de andre. Det koster penge, men ikke så mange, som man skulle tro. Det er muligt at drive et kollegium for 15 piger for omkring 30.000 kroner om året.

Vil du være med til at gøre tingene færdige i Cambodja? Så giv en gave til LM. Nu.

Du kan give en gave ved at overføre penge til Nordea Bank – Reg. nr. 2230 konto nr. 0726-496-390. Du kan se flere muligheder på www.dlm.dk/stoet-lm

Missionær barn født



Mirjam Burgdorf og Rolf Leinum, som er LM-missionærer i Peru, fik en datter – Nathalie – torsdag den 3. oktober.

Mirjam Leinum skriver: "Det endte med et kejsersnit, fordi hun havde navlesnoren to gange

rundt om halsen, men alt gik godt, og nu er vi dybt taknemmelige over at have hende hos os!! Hun vejede 2820 g og var 52 cm lang. Vi har det alle godt og nyder familieførelsen."

Vikar giver nye muligheder

Lærer Thomas Wind har studieorlov i foråret 2014. I den periode vikarierer timelærer Helene Hammer Pihl. Hun kan ikke dække Thomas Winds fag, de bliver fordelt på de øvrige mandlige lærere, men hun skal dække hans vagter og stå til rådighed for samtaler med eleverne.

Derudover skal hun undervise i et par nye valgfag, som bliver oprettet i anledningen.

"Helene brænder for at give hjælp til praktisk kristendom i hverdagshøjde, og det giver os muligheder for at tilbyde nogle lidt andre valgfag dette forår," siger forstander Henrik Nymann Eriksen.

"Og så er det godt med en kvinde mere til de sjælesørgiske samtaler med eleverne."

do

essens;

Med evangeliet i centrum!

AF JENS PETER REJKJÆR
LANDSFORMAND FOR LM
JPR@DLM.DK



Fik du læst artiklerne i sidste nummer af Tro & Mission om dette tema? Guds kirke er ikke et hospice. Nu føler vi os som en familie. Privatiseret kristentro. Jeg blev opmuntret! Gud vil noget med os. Han siger, at vi skal formes efter hans søns bilde (Rom 8.29).

Som forældre vil vi gerne være med til at forme vore børn: give dem gode værdier med i livet, forståelse for forskelligheder og inklusion

af mennesker, der er anderledes, ansvarlighed, respekt, og så videre. Hvorfor? Fordi vi gerne vil give dem en instruktionsbog til det gode liv. Gud – vores himmelske far – vil også noget med dit og mit liv!

LM's Generalforsamling, der afholdes i denne weekend, skal forholde sig til en udtalelse, hvor Landsstyrelsen opfordrer til at have fornyet fokus på det vigtigste: Med evangeliet i centrum. Vi må besinde os på vort kald, og vi må bede Gud om udrustning til at varetage opgaven. Det er ikke noget, vi kan opdrage hinanden til. Et kursus i mindfulness gør det ikke. Her er der kun én ting, der virker: nådemidlerne og bønner.

Vi anerkender fuldt ud vigtigheden af at opbygge gode

og veldefinerede strukturer, der kan være med til at skabe de bedste rammer for det indre, trosopbyggende liv i missionsforeningen og den udadrettede virksomhed for at nå andre med evangeliet.

Men vi kan få så meget fokus på det første, at det andet bliver sekundært. Vi undgår for eksempel ikke i de kommende år at forholde os til udviklingen i det kirkelige landskab, men vi siger til hinanden, at vi vil have vort fokus et andet sted.

Hvis det skal lykkes, er det afgørende, at vi i vore samtaler med hinanden, i bibelkredse og cellegrupper, til gudstjenester og møder, på bibelcamping og lejre, i materialer og tidsskrifter med videre sætter fokus på mission frem for struktur. Vi ønsker ikke blot at udtrykke

det, vi ønsker at have fokus på det. Det skal kunne ses i den måde, vi agerer og prioriterer på.

Og så lægger vi op til, at LM'ere på alle planer viser respekt for og kærlighed til hinanden. LM er gået fra at være en meget homogen bevægelse til at være udfordret af forskellige holdninger i en del spørgsmål. Derfor udfordrede vi nogle pejlemærker, der forsøger at vise en retning.

Men det kræver noget og kan komme til at kræve mere at holde sammen med en fornyet besindelse på de åndelige kerneværdier. Det betyder, at vi, der ønsker at være sandheden tro, er det i kærlighed, som Paulus formaner os til.

Det er i forventning til Gud, at vi tror, at det lykkes!

tro & mission

Udgiver
Luthersk Mission
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
T 48 20 76 60, E dml@dml.dk
W www.dlm.dk
Ekspedition: Man-tor 9-16, fre 9-15. Gaver til missionsarbejdet sendes til giro 542 7754 eller til bank 2230 - 0100078342.

Tryk Skive Folkeblad
Oplag 3.600. ISSN 1601-975X

Redaktion
T 48 20 76 80
E tm@dml.dk
Birger Reuss Schmidt, ansv. red.
direkte tlf. 48 20 76 83
Kaja Lauterbach, journalist/red.sekr.
Ditte Olsen, webredaktør
Ole Solgaard, journalist

Bibeltitater er fra den autoriserede oversættelse, © Det Danske Bibelselskab 1992

Artikler i Tro & Mission kan også anvendes på LM's hjemmesider

Pris
Danmark: 390 kr. pr. år.
Unge under 30 år: 190 kr.
Udlandet (herunder Færøerne og Grønland): 490 kr. pr. år.
Alle beløb + 30 kr. i gebyr, hvis man ikke er tilmeldt betalingservice.

Abonnement
Luthersk Mission
T 48 20 76 60, E dml@dml.dk
PBSnr.: 01793985, Deb.grp.: 00002
Abonnementet løber, til det bliver opsagt. Ved adresseændring bedes oplyst både gammel og ny adresse.

Annoncer
Grundpris
Kr. 9,25 pr. spaltecentimeter
Småannoncer kun for private. 125 kroner for de første 25 ord (inkl. overskrift). Derefter 6,50 kroner pr. ord – max. 50 ord.

Deadline
Stof til næste nummer skal være redaktionen i hænde senest tirsdag den 29. oktober 2013.

Fritidsjournalister
Bornholm

Helmer Olsen
T 23 44 59 73
E helmer.olsen@hotmail.com
København
Kim Jørgensen
T 33 21 23 95
E kimskj@mail.dk
Christina Holmegaard Pedersen
T 59 27 40 02,
E cnilima@hotmail.com
Lolland-Falster
Jan Nielsen
T 54 85 44 96
E lrn_jan@mail.dk

Sønderjylland-Fyn
Ulla Jacobsen
T 61 67 21 49
E ullajacobsen@live.dk
Vestjylland
Gunnar Riis Jensen
T 97 12 74 62,
E gunnar@riis.mail.dk
Karin Mørk Nielsen
T 75 24 30 40,
E tiko@dlgtele.dk
Østjylland
Gitte Haahr-Andersen
T 86 17 73 03
E gitte.haahr@gmail.com



Bente Roager Knudsen; Jeg ser en klar fordel i, at man fremover vil få en mere fælles sangtradition organisationerne imellem. Men man må være åben for at synge nogle af sangene på en ny måde

Glæder sig til at tage ny sangbog i brug

Man må lokalt tage ansvar for at lære nyt, opfordrer medlem af sangbogsudvalget

AF OLE SOLGAARD

Bente Roager Knudsen glæder sig til at tage den i brug. Lidt ligesom et barn, der er spændt på at åbne pakken juleaften. Og hun appellerer til, at alle tager medansvar for, at gaven reelt kommer i brug rundt omkring.

Det drejer sig om *Sange og Salmer*, den kommende fælles hovedsangbog for Indre Mission (IM), Luthersk Mission (LM), Evangelisk Luthersk Mission (ELM) og Kristeligt Forbund for Studerende (KFS). Bente Roager Knudsen fra Ølgod har været en af LM's repræsentanter i det udvalg, der har tilrettelagt udgivelsen.

Vær åben for nye varianter!

Bente Roager Knudsen glæder sig over det brede udsnit af sange, der er kommet med i sangbogen. De bedste af de gamle sange er bevaret. Og de bedste sange fra de seneste årtier er kommet med, så der er noget for alle, mener hun.

Hun ser en klar fordel i, at man fremover vil få en mere fælles sangtradition organisationerne imellem.

Det indebærer så også, at folk må være indstillet på at skulle lære lidt nye toner og rytmer til velkendte sange,



I sangbogsudvalget har organist Bente Roager Knudsen især arbejdet med melodierne. Her ses hun ved orglet i Sdr. Felding kirke.

FOTO: OLE SOLGAARD

fordi sangbogen har harmoniseret de lidt forskellige varianter, der før var af samme sang. Så det er vigtigt, at man er åben for at synge nogle af sangene på en ny måde.

Ønsket om åbenhed gælder også de mange nye melodier, der er lavet til gamle sange. Intentionen med de nye melodier er, at de gode gamle evangeliske sange reelt også bliver sunget fremover. Hun håber, at de nye melodier kan være med til at løfte betydningen af teksterne. Dog understreger hun, at alle de gamle sange også har den gammelkendte melodi med som

en af valgmulighederne.

Lokalt medansvar for at skabe ejerskab

Bente Roager Knudsen opfordrer til, at man lokalt tager positivt imod sangbogen, og at man gør en konkret indsats for at få den i brug. Det kommer ikke af sig selv, mener hun. Eksempelvis foreslår hun, at man arrangerer en eller flere sangaftener, hvor nye sange og/eller melodier indøves.

Selvom sangene nogle steder vises på storskærm, anbefaler hun, at man tager sin sangbog med til møderne, så man bliver fortrolig med den, foreslår sange og

i det hele taget får den gjort til sin egen.

Konkret foreslår hun også, at man hver især derhjemme synger alle 772 sange igennem. Det kan for eksempel gøres i forbindelse med den daglige andagt. Med to sange om dagen vil det være klar på et års tid.

Intenst arbejde med melodier

Processen frem mod den nye sangbog har været lang og omfattende. De første skridt blev taget omkring årtusindskiftet. Fra 2003 til 2006 afklarede man mulighederne og sangønskerne fra de fire organisationer. Si-

lave den. Og endelig skulle udvalget så være overbevist om, at resultatet er brugbart.

Vil bevare og forny sangen

Det seneste års tid har der så været hektisk aktivitet med opsætning og korrektur. Her har Bente Roager Knudsen lagt mange timer i korrekturlæsning af melodierne, primært i koralbogsudgaven.

I den fase har man også haft nogle syngegrupper, hvor udvalgsmedlemmer sammen med andre har sunget de forskellige melodier igennem.

Hun er overbevist om, at det hele har været al sliddet værd. Både for at bevare og forny sangen. Og nu glæder hun sig spændt til at få lov at præsentere sangbogens nye sange og melodier og se den taget i brug.

Bente Roager Knudsen

- 46 år, gift med Frank
- Almen musikpædagog fra Musikkonservatoriet
- Musiksekretær i Luthersk Mission 1996-2003
- Musiklærer 2003-2011
- Organist i Sdr. Felding og Troldhede fra 2011, herunder leder af Gospel FC og Gospel Kids
- Medlem af udvalget for *Sange og Salmer* 2007-2013
- Leder af Singing Kids (tidligere Ølgod Børnekor)
- Med i lovsangsgruppen i Ølgod LM

LM i Kvistgård fik anerkendelse fra byen

AF KAJA LAUTERBACH

"Vi er rigtig glade for og stolte af at blive anerkendt på den måde. At få et synligt bevis på, at mennesker, der ikke kommer i LM til daglig, synes, vi gør en forskel."

Sådan udtrykker Birgitte Larsen fra bestyrelsen for Kvistgård LM sin glæde over, at LM's børne-, junior- og teenklubber fik del i overskuddet fra byens nedlagte børnehus.

35.000 kroner

Kvistgårds første børnehus blev oprettet ved, at byens borgere samlede penge ind



Repræsentanter for LM's børne-, junior- og teenarbejde ved overrækkelsen af pengene - sammen med repræsentanter for idrætsforeningen og ponyklubben, der også blev betænkt.

til det.

Det hus er nu blevet erstattet af et andet - og solgt. Da det ikke er muligt at

give pengene tilbage til borgerne, har man i stedet valgt at tilgodese klubber for børn og unge i byen.

LM fik i alt 35.000 kroner, som man endnu ikke er færdig med at tænke over, hvordan skal bruges.

25 år som kredsformand

Da mødet i Svaneke LM var slut ved 16-tiden søndag den 6. oktober, troede Lotte og Jørn Bech, at de skulle hjem. Med pludselig stod næstformand Michael Nielsen på tallerstolen og viste PowerPoint-slides med årstallene 1988 og 2013.

Og så blev der holdt fest med billedkavalkade, gaver og taler fra både kreds og afdeling i anledning af Jørn Bechs 25-års jubilæum som kredsformand i Svaneke, inden festen sluttede med fællespisning.

"Det har været en god og velsignet tid, som både Lotte og jeg har oplevet. Man står i en åndelig kamp, men jeg ved, at der er blevet bedt meget for mig som formand og for os som familie. Denne forbøn er der knyttet store løfter til, og det kan vi mærke! Da jeg kom ind i bestyrelsen, fik jeg et takkekort, hvorpå der stod: "Vi takker altid Gud, vor Herre Jesu Kristi fader, når vi beder for jer" (Kol 1,3). Det har betydet rigtig meget for mig siden," siger Jørn Bech, der på forhånd ikke syntes, der skulle gøres noget særligt ud af jubilæet.

ho

Læs portræt side 15.



Maria Legarth; Jeg nyder at være den nye. Den, der må have lov at stille de dumme spørgsmål: hvorfor gør I sådan og ikke sådan?

Vi kan ikke tro uden at forstå ordene

Junior-teen-konsulent er nysgerrig efter at finde ud af, hvordan ting hele tiden kan gøres bedre

AF DITTE OLSEN

Det er vigtigt at anerkende, at ikke alle forstår og lærer på samme måde, mener Maria Legarth. Hun har siden 1. august været ansat i LMBU som junior-teen-konsulent og projektmedarbejder.

"Du vil ikke se mig stå og forkynde kun med ord en halv time," siger hun.

"Jeg kan godt lide at eksperimentere med dramatisering. Jeg synes også, det er sjovt at lege, så typisk vil jeg ud over ord også bruge nogle remedier eller dialog, når jeg fortæller evangeliet til juniorer og teenagere."

Maria Legarth er opvokset i Aarhus, men for otte år siden bosatte hun sig i Hillerød sammen med sin mand, Brian, og deres tre børn i alderen syv til 13 år.

Indtil nu har hun besøgt en enkel teenklub, og i efterårsferien har hun været på sin første lejr. Men allerede nu kan hun se, at der særligt til teenarbejdet mangler gode materialer. Hun kunne ønske, at nogle ville arbejde videre med det.

"Det kan være svært at sige ja til at blive leder i en teenklub, hvis der ikke er noget materiale, men man selv skal opfinde den dybe tallerken," siger hun.

"Og teenagere skal undervises på en måde, der passer til dem. For det er altså ikke alle, der fanger pointen,

Maria Legarth og hendes familie flyttede til Hillerød fra Aarhus for otte år siden.



FOTO: DITTE OLSEN

når vi bare siger det med ord."

Evalueringskultur er vigtig

Maria Legarth skal ud over at besøge junior- og teenklubber fungere som rådgiver for lederne. I den del af arbejdet kunne hun godt tænke sig at fremme en sund evalueringskultur.

"Jeg kan selv godt lide at vide, hvordan jeg kan gøre tingene endnu bedre. Så en udveksling af erfaringer om, hvad der virker godt, hvem vi kan invitere til klubaftener, hvor vi kan møde os for at få omtale og så videre, ville være rigtig godt," mener hun.

Projektmedarbejder på tværs af aldre i LMBU

Maria Legarth har mødt en del af de frivillige junior-teen-ledere og er imponeret. Hun glæder sig også over, at hun er blevet taget godt

imod.

"Lederne har styr på det. Jeg er virkelig ydmyg over for de lokale lederes erfaring og udholdenhed," siger hun.

"Jeg vil helst aflaste dem dér, hvor der virkelig er brug for det. Noget af det, jeg også kan tilbyde, er hjælp til at oprette klubben som en forening i LMBU. Jeg er faktisk i gang med at lave en lille folder om det," fortæller hun.

I projektdelen af hendes stilling skal hun være med

til at binde LMBU sammen og udvikle samarbejdet på tværs af aldersgrupper.

"Erfaringer viser, at mange juniorer holder op med at komme til kristne møder, når de bliver teenagere. Også derfor giver det god mening, at jeg både er junior- og teenkonsulent og har et ben i organiseringen af LMBU samtidig," vurderer hun.

Nye øjne og dumme spørgsmål

Siden august har Maria

Legarth brugt en del tid på bare at lære kollegaer og samarbejdspartnere at kende og skyde sig ind på, hvordan hun kan udfylde sit job bedst muligt.

"Jeg nyder at være den nye. Den, der må have lov at stille de dumme spørgsmål: hvorfor gør I sådan og ikke sådan?" smiler hun.

Hun har i fire år været børnekonsulent i Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler (DFS), og selvom både børn og ledere i de klubber

er meget anderledes end i LMBU, så mener hun, at hun har erfaringer, hun kan trække på.

Maria Legarth er også redaktør for børnebladet *Nådada*. Også her møder hun andre måder at gøre ting på, end da hun var redaktør for DFS' blad *Superfrø*.

"Jeg tror, det er godt for LMBU, at jeg kommer med nye vinkler og andre erfaringer. På sigt kunne jeg også tænke mig at være med til noget ungleder-træning. Det var der noget mere fokus på i DFS, end jeg oplever, der er i LMBU."

Hverdagsmissionærer i kald og stand

Maria Legarth er taknemmelig for, at Gud har kaldet hende til dette job. Hun glæder sig over at blive brugt – og få mulighed for at bruge sine erfaringer til at bringe evangeliet videre.

"Jeg hviler selv meget i, at vi hver har vores kald. Det ene er ikke finere end det andet. Gud ønsker, at vi skal udfylde den plads, han har givet os lige nu. Og vi skal ikke alle sammen det samme," forklarer hun.

"Det vil jeg gerne formidle til både børn og voksne. Vi skal alle være hverdagsmissionærer, men ikke alle på samme måde. Nogle skal gøre det med ord, andre med handlinger. I sidste ende er det jo Helligånden, der gør arbejdet."

Lyst til at synge: Start et kor

AF ULLA JACOBSEN
FRITIDSJOURNALIST



"Mest af alt synger vi vores tak og lovsang til Gud. Hvad andre tænker, er ikke så vigtigt, for vores sang er altid til ham," siger Christina Munch, der er leder af koret

Remissi.

"Efter at være flyttet til Haderslev for godt to år siden opdagede jeg, hvor meget jeg savnede at synge i kor. Jeg har altid sunget i kor – ja, det er en stor del af mig – og efter et år som volontør i Tanzania savnede jeg det endnu mere. Derfor sendte jeg en sms ud i LMU og spurgte, om der var nogle, der var interesseret i at være med i et kor!" siger hun.

"Tre timer senere begyndte det at vælte ind med sms'er: 'go' ide, godt initiativ."

Men jeg fornemmede, at folk forventede, at jeg skulle stå for noget. Ups – det havde jeg ikke lige tænkt over. Jeg havde overhovedet ingen korledererfaring, og jeg kan ikke engang spille rigtig klaver. Så fik jeg fat i Maja Juul Pedersen, som jeg kendte fra efterskolen, og så havde jeg en pianist. Så skulle jeg jo bare tage mod til mig!"

Meget vægt på teksterne

Remissi er det latinske ord for tilgivet – og Christina Munch forklarer, at koret

efterhånden er blevet rigtig glade for det navn.

"Vi lægger meget vægt på teksterne, og der må gerne være noget, vi skal kæmpe lidt for at lære. Men det skal ikke være så svært, at vi mister glæden og begejstringen," siger hun.

De lægger vægt på at synge om Gud og hans fantastiske skaberværk, hans vidunderlige frelsesplan for mennesker. De synger om Jesus, hvad han gjorde på korset, hvordan han er med i liv og hverdag – og så synger

de om, hvad der er i vente for dem, der hører ham til.

Koret synger både rytmiske lovsange, gospel og klassiske sange og salmer. De glæder sig over at blive spurgt om at synge ved møder og andre arrangementer. Men de synger lige så meget for sig selv og oplever, at Gud åbenbarer sig for dem, når de synger om ham.

Remissi består for tiden kun af LMU'ere, men er åben for, at alle kan være med – både unge og ældre, mænd og kvinder.



Remissi synger både rytmisk og klassisk musik.

FOTO: ULLA JACOBSEN



Sidsel og Kristoffer Sølvsten Nissen; Da vi selv deltog i kurset, glædede vi os sjældent til aftenerne, fordi det var hårdt arbejde. Men vi tog altid hjem og syntes, at det havde været godt

Flere ønsker at forberede sig godt på ægteskabet

Fordobling af vejlederpar til førægteskabelig vejledning i København

AF KIM S. JØRGENSEN



I København har man i løbet af de sidste tre år udvidet resurserne til førægteskabelig vejledning, så der nu er seks vejlederpar til rådighed. Oprustningen er sket på baggrund af øget efterspørgsel.

"I dag er det at deltage i førægteskabelig vejledning langt mere normalt end tidligere. For mange er det en helt naturlig og vigtig forberedelse til ægteskabet," fortæller Sidsel og Kristoffer Sølvsten Burgdorf, der er et af de nye vejlederpar.

Hvor de fleste par, gennem de 18 år som førægteskabelig vejledning har eksisteret, har deltaget efter at være blevet kontaktet per brev, er situationen nu den, at de par, der går med tanker om at gifte sig, selv opsøger vejlederparrene.



"I dag er det at deltage i førægteskabelig vejledning langt mere normalt end tidligere," siger Sidsel og Kristoffer Sølvsten Burgdorf.

indhold til en velovervejede fælles bagage, der skal bygges videre på.

Ikke underholdning
For at få udbytte af vejledningen må man dog forvente, at det kan blive hårdt arbejde.

"Da vi selv for syv år siden deltog i kurset, glædede vi os sjældent til aftenerne, fordi vi vidste, at det var hårdt arbejde. Men vi tog altid hjem og syntes, at det havde været godt, og at vi havde fået noget med, vi kunne snakke videre om," fortæller Sidsel og Kristoffer Sølvsten Burgdorf.

Aktuelt nu?
At førægteskabelig vejledning er vigtig i nutiden, skyl-

des ifølge Sidsel og Kristoffer Sølvsten Burgdorf ikke en ændring af de problemer, der opstår i ægteskaberne.

"Problemerne i ægteskabet er ikke større nu end tidligere, men tærsklen for, hvornår man går fra hinanden, er blevet langt lavere, og den tendens smitter også ind i de kristne ægteskaber," fortæller de og opfordrer hermed også gifte par til at deltage i den årlige ægteskabsweekend, som afholdes i Nordvestkirken.

Tag kontakt i god tid.

"Hvis man går med tanker om at gifte sig i løbet af foråret, så er det nu, man skal til at tage kontakt, hvis man skal nå hele forløbet igennem inden brylluppet," fortæller vejlederparret.

Det sker nemlig af og til, at parrene kommer for sent i gang, så noget af vejledningen kommer til at ligge efter brylluppet. En erfaring, som parret selv gjorde.

De forskellige vejledere i landet kan kontaktes via www.dlm.dk/forlovelses-samtaler.

I det forgange år har otte par taget del i vejledningen, og med flere vejlederpar kan endnu flere nu få glæde af tilbuddet.

Kom tættere på hinanden
Førægteskabelig vejledning består af ni aftener, hvor man cirka hver tredje uge er sammen i halvanden time.

Med udgangspunkt i lektier, som det par, der skal

giftes, har forberedt hver for sig, samtaler de med hinanden, medens vejlederparret observerer og vejleder.

"Rigtig mange oplever gennem samtalerne, hvor nemt man kan snakke forbi hinanden", fortæller Sidsel og Kristoffer Sølvsten Burgdorf.

"Men forløbet er også en god anledning for parrene til at få snakket om ting,

som de ellers ikke havde tænkt kunne være vigtige for ægteskabet. At tage hul på disse snakke før ægteskabet medfører, at det senere i ægteskabet er nemmere at tage emnerne op igen."

Ud over at parrene udrustes med redskaber til konfliktløsning, arbejdes der også med, hvordan man får samlet to stykker bagage med både godt og dårligt

Stor omsorg ved konference i Tanzania

AF BENTE JERUP

"At være sammen" er det første svar, der dukker op, når børn og voksne bliver spurgt om, hvad der er det bedste ved at være på missionærkonference.

At være sammen i et socialt og åndeligt fællesskab og dele liv og hverdag er fantastisk og givende for en missionærflok, der til daglig er placeret forskellige steder i Tanzania. Der blev lyttet, talt, sunget, leet, leget og bedt i en skøn forening i de fire dage, konferencen varede.

Volontører fra BDM havde sammen med vores egen volontør, Anders Solgaard, lavet et fantastisk program for børnene. Det betød, at vi voksne alle kunne deltage i de øvrige programpunkter. De indeholdt blandt andet bibelundervisning og et foredrag over emnet: "Hvor-

Mange ting var, som de plejer ved missionærkonferencen i Iringa - men ikke alt.

dan evangelisere blandt muslimer?"

Som det plejer – og dog
Konferencen blev holdt i Iringa, og selvom nogle ting var, som de plejer, er det ikke ubekendt for jer, at ikke alt blev som planlagt.

Missionssekretærene Bent Olsen og Kristine Bodilsen, som skulle have deltaget i konferencen, forulykkede med bussen på vejen til Iringa, og det medførte ændringer både i program-



met og blandt de deltagende. Tankerne var også hos missionær Anne-Lene Olofson, som var på operationsbordet i Danmark under konferencen.

Det var godt at mærke den indbyrdes kærlighed og omsorg i en situation, hvor vi magtesløse måtte lægge alt i Guds hånd. Én af deltagerne udtrykte meget præcist det, vi nok hver især oplevede:

"Denne konference har været forskellig fra de tidligere, jeg har deltaget i, men Gud er den samme almægtige og omsorgsfulde Gud."

Så ja, midt i alt det svære, får taknemmeligheden også en stor plads, når vi ser tilbage på dette års konference – taknemmelighed over, at Gud er den samme i al evighed, og at han har uendelig stor omsorg for os.

LM-ansatte på Rigshospitalet

I sidste nummer af Tro & Mission skrev vi om busulykken uden for Iringa. To af LM's missionskonsulenter, Kristine Bodilsen og Bente Olsen var passagerer i bussen.

Kristine Bodilsen fik en del knubs, men kunne hurtigt udskrives fra hospitalet og slutte sig til LM's missionærer i Iringa. Hun kom til Danmark torsdag den 10. oktober og er blevet tjekket af danske læger, som siger ok til hendes helbredstilstand.

Bent Olsen blev voldsomt forslået i ansigtet, fik slået en del tænder ud og brækkede både kindbenet og venstre arm fire steder. Desuden punkterede en af hans lunger.

Han blev den 8. oktober opereret i Nairobi og kom til Danmark den 14. oktober, hvor han blev indlagt på Rigshospitalet. Her gennemførte kæbekirurg og tandlæge den 17. oktober en seks timer lang operation. Operationen forløb planmæssigt, men der er stadig behov for en del opfølgning.

Fortsæt med forbønnen

Også Anne-Lene Olofson er blevet opereret på Rigshospitalet. Hun har permanent en såkaldt ventil indopereret for at udligne trykket i hjernen og kom til Danmark i august for at få den udskiftet. Desværre lykkedes operationen ikke, som den skulle, og hun er blevet reopereret ikke mindre end fire gange, heraf tre gange i perioden 6.-12. oktober.

"Der går mange tanker gennem hovedet, når så voldsomme ting sker i vores medarbejderstab. Her vil jeg bare sige det vigtigste: Tak for den megen forbøn, vi har oplevet i de forløbne uger! Og fortsæt med det," udtaler generalsekretær Jens Ole Christensen. brs

it-værktøj;



Børge Haahr Andersen; Vi har pligt til at formidle Bibelens tekster, så danskernes hverdag bliver præget af de kristne værdier. Her er PLOTLearner en godt redskab

Nyt it-værktøj åbner Gammel Testamente for studerende

Sprogstudium giver førstehåndskendskab til Bibelen i både Danmark og Madagaskar. Kan tilpasses læringsstile, kultur og teologisk vinkel

AF SVEND LØBNER

Mission er teologiformidling, og teologi bygger på Bibelens skrifter. Derfor har et nyt pædagogisk it-værktøj afgørende betydning for missionsarbejdet herhjemme og i udlandet. PLOTLearner er eminent til sprogstudier, og et hebraiskstudium er udviklet og testet på Dansk Bibel-Institut (DBI) i København og på SALT i Madagaskar. SALT er Den lutherske kirkes teologiske seminarium i landet.

"Vi lever i en tid, hvor fordybelsen har vanskelige kår," siger rektor ved DBI Børge Haahr Andersen.

"Kan vi brede bibeltæksten ud til alle, der vil gå et spadestik dybere, vil det få stor betydning. Når de genopdager bibeltæksten, og hvad den rummer i de grund-sprog, Bibelen blev skrevet på, får de et førstehåndskendskab til de kristne værdier," siger han.

Christian Højgaard Jensen studerer på DBI og har selv lært hebraisk ved at bruge PLOTLearner. Han drømmer om selv at undervise i hebraisk og ser PLOTLearner som et uundværligt værktøj.

"PLOTLearner er indstillet efter den studerendes behov, og man kan endda selv lave øvelser. Systemet kan følge med én – også når man senere i studiet skal arbejde med andre tekster på hebraisk. Og man kan bruge det i sit arbejde, når man er færdig med studiet."

Teksten lærer dig sproget

PLOTLearner bygger på moderne interaktiv it-pædagogik. Det kan linke til avancerede PowerPoint med videopræsentationer, til landkort over Bibelens lande og billeder fra arkæologiske udgravninger. Samtidig er der quizzer, som tester elevens viden, og det virker som computerspil, hvor eleverne kan udfordre sig selv og hinanden.

"Fordelen ved PLOTLear-

Præstestuderende på Madagaskar afprøver det pædagogiske it-værktøj.

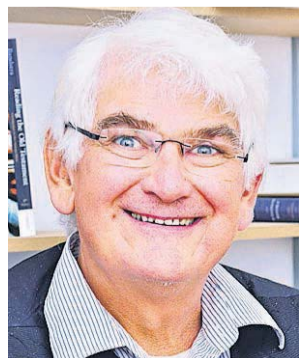
ner er, at det er teksten, der lærer dig sproget. Bibelen er sprogkilden og træner eleven i at forstå sproget. En anden fordel er, at man med det samme får at vide, om man har svaret rigtigt eller forkert. Derefter kan man sætte ind lige dér, hvor man trænger til at øve sig mest," fortæller Christian Højgaard Jensen.

40 års forskning i hebraisk

PLOTLearner bruges af Nicolai Winther-Nielsen og Jens Bruun Kofoed, der begge er lektorer ved DBI.

Nicolai Winther-Nielsen er lektor i hebraisk og Gammel Testamente på DBI og ekstern lektor i persuasivt design på Aalborg Universitet. Han har i tre år arbejdet på det EU-støttede projekt EuroPLOT, som afsluttes med udgangen af oktober måned. Hans forskning har fokuseret på, hvad han selv kalder "den selv-lærende hebraiske bibel".

PLOTLearner til teologistuderende bygger på



DBI-lærerne Nicolai Winther-Nielsen (tv.) og Jens Bruun Kofoed har begge brugt PLOTLearner i undervisningen på teologiuddannelsen SALT i Madagaskar.

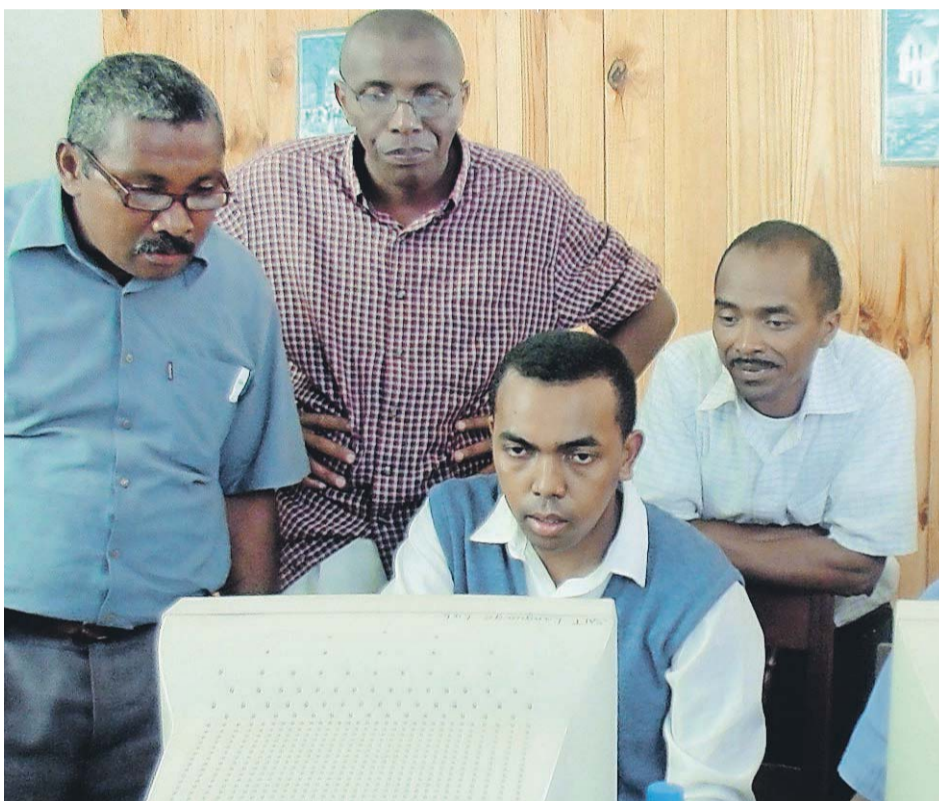


FOTO: KIRKELIGT MEDIEAKADEMI

næsten 40 års forskning i den hebraiske bibel i Amsterdam. Al hebraiskundervisning foregår ud fra bibeltæksten, som er blevet digitaliseret, analyseret og "grammatiseret" af førende hebraiskforskere. I princippet kan systemet bruges til alle sprog og med alle slags tekster som udgangspunkt.

"PLOTLearner bør tages i brug i alle lande – især de fattigste, som jo ikke har råd til bøger og løbende vidensopdatering," siger Nicolai Winther-Nielsen.

Billig, hurtig, effektiv og fleksibel læring

Han og Jens Bruun Kofoed har undervist på teologiud-



dannelsen SALT i Madagaskar og introduceret systemet til eleverne.

"Uden en digital løsning får SALT aldrig et opdateret bibliotek. Biblioteket er fra før 1930, og det betyder, at de teologistuderende ikke har adgang til nyere forskning. Desuden er det meget dyrt og omstændeligt at skaffe nye bøger og holde biblioteket helt up to date. En bog koster det samme som et stipendium for en elev og dennes kone og to børn i to måneder! En digital database vil sikre et flow i tilgang af materialer," siger Jens Bruun Kofoed.

Nicolai Winther-Nielsen supplerer:

"Tanken bag PLOTLearner er, at lærere sammen skaber et effektivt og fleksibelt undervisningsmateriale. Hidtil har det groft sagt været sådan, at 100 lærere ved 100 institutioner over 10 år gennemgår pensum ved blot at vende bøtten med eksisterende viden igen og igen. Det svarer til en udgift på 100.000 undervisningsår."

"Hvis de samme 100 lærere i den samme periode brugte deres kræfter på at samarbejde om at skabe et

fælles undervisningsmateriale, ville det være 100 gange mere effektivt, og der kunne spares mange gode spildte kræfter."

"PLOTLearner er som skabt til at understøtte et sådant lærerkollegium, som samarbejder via internettet. De samme 100 mand kan undgå at give ensartet og docerende tavleundervisning og i stedet skabe varieret og interaktiv læring med flere syn på samme emne. Vi kan desuden opkvalificere lærerne fagligt uden at skulle hente lærere udefra."

Uddannelse tæt på kirke og samfund

De nye digitale løsninger er så fleksible, at lærerne og de bedste studerende selv kan designe undervisning på deres eget sprog, fortæller Jens Bruun Kofoed.

"De kan oversætte materialet og tilpasse det til deres egen kultur. Og de vil med tiden kunne udvikle en særligt madagaskisk tilgang til kernen i luthersk teologi."

"Vi er med til at udvikle madagaskiske unge til at blive lokale teologiske eksperter," tilføjer Nicolai Winther-Nielsen. Han frem-

hæver, at det vil give de madagaskiske teologer bedre muligheder for at formulere deres egen lutherske vækkelsesteologi uden at være totalt afhængig af vestlig bibelkritisk teologi. De kan skabe deres egen madagaskiske forskning, som er relevant for en luthersk kirke i eksplosiv vækst og med voldsomme udfordringer.

Og det falder i god jord hos rektoren for Den lutherske kirkes teologiske seminarium, dr. Lotera Fabien:

"De kommende præster skal kunne læse Bibelen på grundsproget for at kunne prædike ordentligt. Et redskab som PLOTLearner åbner deres forståelse af de hellige skrifter, og den forståelse vil også åbne sindene hos tilhørerne. De glæder sig over skrifternes dybde og rigdom."

I Danmark er rektor ved DBI, Børge Haahr Andersen enig:

"I Afrika betyder PLOTLearner veluddannede kristne ledere. De lærer Bibelen at kende uden at blive importeret til Vesten for at tage en lang og dyr uddannelse. Det er også kulturelt ansvarligt, at uddannelsen sker tæt på den kirke, de kommende præster skal betjene," siger han og fortsætter:

"I Danmark betyder internettet, at mange flere kan modtage relevant undervisning. Den kristne kultur lider et traditionstab i disse år. Konfirmander kender kun enkelte beretninger fra Bibelen."

"Samtidig bliver internettet danskernes primære kilde til viden. Derfor har vi pligt til at formidle Bibelens tekster, så danskernes hverdag bliver præget af de kristne værdier i stedet for de rå og materialistiske værdier i samfundet. Her er PLOTLearner en godt redskab."

"Vi skal huske, at der sidder mange religiøst søgende mennesker rundt omkring. De skal kunne finde ordentlig fagteologisk viden på internettet," siger han.

kirke;



Tommy Jacobsen; Jeg forstår ikke, at man som kirkelig leder skal gå i spidsen for at bygge en stormoské i Danmark

Domprovst ønsker imaner og moske på dansk

Synspunktet skaber uro i Danske Kirkers Råd

AF BIRGER REUSS SCHMIDT

Domprovst Anders Gadegaard, København, møder nu kritik fra sit bagland i Danske Kirkers Råd (DKR), fordi han har støttet ideen om at bygge en dansk finansieret stormoské i København.

Debatten kommer i kølvandet på et initiativ fra en række kendte danskere, der har dannet en støttekomitee for opførelsen af en stormoské. Der skal udtrykkeligt være en særlig dansk moské, hvor både imanen, sprog og finansieringen er dansk.

"Danmark har endnu ikke en egentlig rummelig og brobyggende stormoské, som orienterer sig bredt og i udgangspunktet er helt dansk. Derfor støtter vi i komiteen tilblivelsen af en stormoské, som evner at blive et religiøst og kulturelt omdrejningspunkt i Danmark med dansktalende imamer og aktier i dansk foreningsdemokrati," skrev komiteen i et åbent brev i Politiken den 9. oktober.

Ud over Anders Gadegaard består komiteen blandt andet af integrationsborgmester Anna Mee Allerslev (R), tidligere overrabbiner Bent Melchior og tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen (V).

Forstår ikke domsprovst

Men ikke alle kirker i DKR,



Dansk domprovst støtter en stormoské i Danmark. Her er det moskéen i Efesos, Tyrkiet

hvor Anders Gadegaard er formand, er begejstret for domprovstens støtte. De mener, at han er gået for vidt, selv om det står klart, at hans deltagelse i støttekomiteen helt står for hans egen regning.

Poul Sebbelov, der er den ortodokse kirkes repræsentant i organisationen, er ikke tilfreds.

"Anders Gadegaard er gået med i støttekomiteen som privatperson, men det mener jeg ikke kan lade sig gøre. Når man dels er kendt som domsprovst, dels som

formand for DKR, så lader det sig ikke gøre at optræde som privatperson i sager som denne," siger han til Kristeligt Dagblad.

Erling Tiedemann, der repræsenterer den katolske kirke i DKR, mener derimod ikke, at kritikken af Anders Gadegaard er rimelig, og også Tommy Jacobsen fra Pinsekirken mener, at Gadegaard har ret til at udtale sig. Men han er til gengæld uenig i Gadegaards holdning.

"Jeg forstår ikke, at man som kirkelig leder skal gå i spidsen for at bygge en

stormoské i Danmark," siger Tommy Jacobsen til Kristeligt Dagblad.

Ønsker også dansk iman-uddannelse

Anders Gadegaard er også fortaler for en dansk iman-uddannelse på de danske teologiske fakulteter.

"Jeg håber og tror på, at der kan oprettes en statsstøttet dansk iman-uddannelse," siger han.

Det forslag har mødt politisk opbakning hos de Radikale, mens Venstre afviser det.

Ny formand for Bibellæser-Ringen



Bibellæser-Ringens (BLR) repræsentantskab har valgt Kåre Brosbøl, Herning, som ny formand for organisationen.

"Bibellæser-Ringens vigtigste opgave er at hjælpe mennesker til at være i kontakt med Gud gennem bibellæsning, og det kan være svært i en hektisk hverdag" siger den nye formand, som er 38 år, gift med Lene og far til tre drenge.

Kåre Brosbøl er aktiv i Luthersk Mission og arbejder som pensionskonsulent i Danske Bank.

Vision: Fokus på bibellæsning

Kåre Brosbøls vision er, at Bibellæser-Ringen kan give inspiration til bibellæsning for alle kristne i Danmark.

"Jeg håber, at kirker, missionshuse og andre kristne fællesskaber vil sætte fokus på bibellæsning, så flere får glæden af at blive fyldt af Guds ord – endda så meget, at de må flyde over og give Ordet videre til dem, som ikke har hørt det endnu," siger han.

Den nye formand har været medlem af Bibellæser-Ringens bestyrelse siden marts 2013. Han afløser Henning Lysholm Christensen, som efter otte år som formand, ønskede at takke af.

Bibelinspirator

Som et konkret tiltag for at intensivere arbejdet med at inspirere mennesker til at åbne og læse i Bibelen har Bibellæser-Ringen lavet en aftale med den foreløbig første "bibelinspirator", nemlig Ingolf Heno Pedersen.

"Med dette tiltag stiller en kompetent underviser sig til rådighed, så det er let for lokale eller regionale grupper at arrangere et bibelkursus, undervisningsforløb eller 'minibibelskole,'" skriver BLR på sin Facebook-side.

"Vi opfordrer også til, at man i resurcestærke fællesskaber tager ansvaret for at arrangere bibelundervisning, hvor andre fællesskaber inviteres med, så flere får god og relevant bibelundervisning."

brs

LM-efterskoler hører til blandt de billige

Sidst i september bragte Berlingske en artikel under overskriften "På efterskole på økonomi- eller business-class?". Den handlede om, hvad det koster at have sit barn på efterskole.

Mens det for en lavindkomstfamilie koster omkring 27.000 kroner at sende et barn på en billig efterskole, koster de dyreste over 50.000 kroner for et år. For højindkomstfamilier svinger prisen mellem 50.000 og 75.000 kroner.

På Berlingskes hjemmeside bringes en liste over priserne på landets efterskoler, og her figurerer også LM's tre jyske efterskoler. De ligger alle i den billigste femtedel af de godt 200 efterskoler.

Løgumkloster Efterskole er lidt billigere end Solgården og Sædding, men underviser til gengæld også en uge mindre.

De store forskelle på skolernes pris og elevbaggrund har fået Efterskoleforeningen til at foreslå et socialt taxameter for sektoren, så skoler med mange socialt stærke elever får færre penge.

"I øjeblikket får vi samme økonomi uanset vores elevs baggrund, men vi ønsker et socialt taxameter. Der sker en polarisering inden for vores skoleform. Vi diskuterer det meget internt, for det er vigtigt, at mangfoldigheden er til stede på de enkelte skoler og ikke kun i sektoren som helhed," siger Troels Borring, der er formand for Efterskoleforeningen.

brs

Svensk præst går i protest

Medlem af Svenska kyrkans lærenævn, præst og professor Eva Hamberg, forlader nu kirken og sit præsteembede.

Årsagen til beslutningen er det, som hun kalder for den indre sekularisering i den svenske kirke.

"Det er bemærkelsesværdigt, at man ikke længere anser den apostolske og den nikænske trosbekendelse for vigtig," siger Eva

Hamberg, der har været præst siden 1982, til Kyrkans Tidning.

"Jesus er dybest set væk. Kirken ønsker at tale om alt muligt andet, men ikke mere om ham. Det er symptomer på, at den svenske kirke ikke længere betragter Jesus som herre i Kirken."

Eva Hamberg understreger, at der ikke er tale om nogen forhastet beslutning.

"For mig er det blevet et

spørgsmål om samvittighed. Jeg kan ikke længere tage ansvar for den svenske kirke, som den har udviklet sig.

Det var en udtalelse fra kandidaterne til ærkebiskopembedet, der var dråben, som fik bægeret til at flyde over for Eva Hamberg

Her blev der sat spørgsmålstegn ved, om Jesus giver et mere retvisende billede af Gud end Muhammed.

"Her kan kirkens kom-

mende leder ikke skære igennem. Da jeg blev ordineret, ville et sådant spørgsmål aldrig blive rejst!"

Hun synes også, at der er blevet for trangt for mindretallene i kirken.

"For eksempel bliver modstanderne af kvindelige præster sat i skammekrogen. Det er ikke værdigt for en kristen kirke. Der er blevet lavere og lavere til loftet."

brs

friskole;

» **Henning Høgild;** Mest af alt glæder jeg mig over de elever på skolen og børn i børnehaven, som oplever en hverdag på Markusskolen, hvor Guds ord er en naturlig del af samværet

Markusskolen opretter børnehaven

Friskole i Esbjerg udnytter nye muligheder og fremtidssikrer elevgrundlaget

AF BIRGER CHRISTENSEN

"Et godt sted at være – et godt sted at lære".

Det har altid været mottoet for Markusskolen i Esbjerg. Den kristne friskole har gennem sin godt 30-årige levetid aldrig haft ambitioner om at blive en meget stor skole. Men skolen har haft en målsætning om, at den enkelte elev følte sig velkommen og tryk på stedet.

Derfor har man gennem årene også haft relativt små klasser. Det begyndte med maksimum 18 i hver klasse. Men efterhånden som folkeskolen øgede klassekvotienterne, har det ændret sig, så Markusskolen nu har højst 22 elever i hver klasse.

Det gør, at de fleste synes, at Markusskolen stadig er en mindre og overskuelig skole.

Stort byggeprojekt

Den forrige regering gjorde det i 2008 muligt for private skoler at oprette børnehaver i tilknytning til friskolerne.



Børn i børnehaven på Markusskolen samlet til fortælling.

Det har Markusskolen så arbejdet på siden. Mange forskellige planer er blevet vendt og drejet, og det hele endte med en total ombyg-

ning af skolens ældste fløj i foråret 2013.

Tre gamle klasseværelser fungerer nu som tre nye børnehavestuer, og des-

uden er der blevet plads til nye toiletter, opholdsrum og kontor. Udenfor i en stor indhegning har børnene fået en helt ny og spænden-

de legeplads.

Samtidig blev der lavet en topmoderne tilbygning med fem nye klasseværelser og et hjemkundskabslokale.

Det stod færdigt til skoleårets start i august.

Bibelhistorie til hverdag
Børnehaven er godkendt til 60 børn, og meningen er, at der gennem året skal være et gennemsnit på cirka 50 børn.

Børnehaven blev fyldt med det samme, og skal man melde et barn ind, er der først plads efter 2016. Markusskolen har på den måde fremtidssikret noget af elevgrundlaget til selve skolen.

En anden hovedårsag til at drive børnehaven er, at en børnehaven på et kristent grundlag kan noget, som de offentlige børnehaver ikke kan. For eksempel er bibelhistorie en naturlig del af hverdagen. Julesange og påskebegivenhederne vil også være et naturligt omdrejningspunkt ved de store højtider.

Ud over alt dette kan Markusskolen så også tilbyde sin børnehaven timer i både en sportshal og et nyt hjemkundskabslokale.

FOTO: PERSONALE PÅ MARKUSSKOLEN

Ser lyst på fremtiden for de kristne friskoler

Skoleleder Henning Høgild mener, at friskolernes tilbud er unikt. Det handler om at fastholde det kristne grundlag og udvikle pædagogikken

Selv om de kristne friskoler i disse år er presset på både økonomien og friheden, er skoleleder Henning Høgild på Markusskolen i Esbjerg alligevel optimist på skolerne vegne.

"Vi har et helt unikt tilbud, som jeg tror, mange forældre vil efterspørge endnu mere i fremtiden," siger skolelederen, der også er bestyrelsesmedlem i Foreningen

af Kristne Friskoler (FKF).

"Hvis vi kan fastholde vores kristne grundlag og den pædagogiske udvikling på skolerne, tror jeg, vi i endnu højere grad vil kunne danne modkultur til folkeskolen. Forældrene efterspørger tydelige værdier, faste rammer og en tryk hverdag i et overskueligt miljø. De kristne friskoler skal netop definere sig på indholdet i

hverdagen," siger han.

Børn på venteliste

Fremtiden for Henning Høgilds egen skole tegner sig da også lys. På Markusskolen er elevtallet steget væsentligt gennem de senere år. Der er venteliste på mange klassetrin, og børnehaveklassen er fyldt op fem år frem i tiden.

I de sidste ti år er der gennemført fire byggeprojekter, så skolen i dag har nye og tidssvarende bygninger, der opfylder behovene for at kunne drive en god skole. I august måned indviede man en afdeling for de ældste klasser på 500 kvadratmeter og indviede samtidig en ny børnehaven. Her blev alle pladser besat på mindre end en måned, og der er nu venteliste frem til april 2016.

"Men mest af alt glæder jeg mig over de 236 elever på skolen og 52 børn i børnehaven, som oplever en hverdag på Markusskolen, hvor Guds ord er en naturlig del af samværet," siger Henning Høgild.

Økonomien truer

Han lægger dog ikke skjul på, at de kristne friskoler i disse år også står over for store udfordringer. Det gælder først og fremmest på det økonomiske område. Indtil for tre år siden fik friskolerne et statstilskud på 75 procent af udgifterne, som en elev i folkeskolen koster. Denne procentsats er nu reduceret til 72, og alt tyder på, at man ved finanslovsforhandlingerne for 2014 vil skære den yderligere ned til 71.

Oven i denne besparelse kommer så et generelt fal-



Skoleleder Henning Høgild

dende tilskud, fordi folkeskolerne gennem de senere år har lukket mange små skoler og på den måde fået reduceret udgiften per elev. Denne besparelse rammer så også friskolerne.

Dertil kommer, at friskolerne ikke får del i de mange millioner, der investeres i it i folkeskolen, ligesom de må betale 25 procent moms af

alle varer og tjenesteydelser. Det er folkeskolen fritaget for.

"Så mange friskoler i Danmark er virkelig hårdt presset økonomisk," siger Henning Høgild.

Presset på friheden

Også på den mere ideologiske front presses friskolerne på deres ret til at drive skole med det grundlag og de værdier, man står for.

"Vi er truet på vores frihed på flere områder. Det viser sig eksempelvis, når man i ligestillingens navn ikke må stille bestemte etiske krav til de ansatte på de kristne friskoler. Hermed trues de frie skolers ansættelsesfrihed og dermed deres mulighed for gennem personalet at virkeliggøre skolernes formål," vurderer Henning Høgild.

Birger Christensen

Elevantal på danske skoler generelt:

- Antal friskoler: 537
- Antal kristne friskoler: 35
- Antal børn i friskoler: ca. 105.000
- Antal børn i kristne friskoler: ca. 6.800
- Antal børn i folkeskolen: ca. 560.000
- Antal børn på efterskoler ca.: 24.000

Kilder: Undervisningsministeriet 2012 og Foreningen af Kristne Friskoler



David Ngassapa; Jeg blev født igen. Det var fantastisk at få lov at opleve. Det var levende og noget helt andet end den døde kristendom, jeg hidtil havde kendt

Læge for sjæl og legeme

David Ngassapa forlod den katolske kirke til fordel for den lutherske. Det kostede ham hans familie

AF RUTH BACH-SVENDSEN/KL

David Ngassapa er læge og bor i Dar es Salaam i Tanzania. Han har let til smil og fortæller medrivende om, hvordan han kom til personlig tro på Jesus – og om hans mange tanker om livet som kristen.

Doktor Ngassapa blev født lidt uden for Iringa i 1950 i en katolsk familie. Familien fulgte den katolske kirke med dens traditioner, men da han gik på high-school, mødte han nogle andre unge, der var personligt troende.

"Jeg fandt ud af, at de havde noget, jeg ikke havde i den katolske kirke, men jeg forstod ikke, hvad det var," siger han.

Der var dengang et kommunistisk styre i Tanzania, og efter studentereksamen blev David Nassapa udvalgt blandt landets unge til at læse medicin i Rumænien fra 1973–1979.

Siden 1980 har han arbejdet som læge i Dar es Salaam, der er Tanzanias største by.

Undergrundsmenighed i Rumænien

I Rumænien fik David Ngassapa sit første møde med lutherske kristne – og også sit første møde med danskere.

Tanzaniske David Ngassapas vej til den lutherske kirke gik fra Iringa over Rumænien og Danmark til Dar es Salaam.

"Jeg havde en ven og studiekammerat, der gik til nogle gudstjenester i en undergrundsmenighed," siger han og forklarer, at det ikke var tilladt at samles frit i det kommunistiske Rumænien. Derfor måtte gudstjenesterne ske i en undergrundsmenighed helt i skjul.

Den tanzaniske læge fortæller, at der var et ægtepar fra Danmark, Ingeborg og Arne Kappelgård, i den lille rumænske menighed.

"I sommeren 1978 inviterede de min ven og mig med til Danmark, hvor vi kom med i et fællesskab i en gruppe i Kristeligt Forbund for Studerende. Da gruppen stod for at skulle til Lund i Sverige på sommer-camp, kom vi med til Nordisk Studentermøde der," siger han.



FOTO: RUTH BACH-SVENDSEN

Her blev Bibelen åbnet for ham, og Jesus blev pludselig helt levende.

"Jeg blev født igen. Det var fantastisk at få lov at opleve. Det var noget, der betød meget for mig – det var levende, og det levede inde i mit hjerte. Det var noget helt andet end den døde kristendom, jeg hidtil havde kendt," siger han.

De nordiske studentermø-

der blev holdt på skift i de nordiske lande, og det følgende år blev han igen inviteret med til Danmark og var med til Studentermøde her.

Ikke længere velkommen hos familien

Efterfølgende blev David Ngassapa hurtigt klar over, at hvis han skulle vokse som kristen, måtte han blive medlem af en luthersk kirke,

når han kom tilbage til Tanzania.

Som noget af det første gik han til en præst og spurgte, om han kunne blive optaget. Det blev han uden videre, og den lutherske kirke har siden været hans åndelige hjem.

Prisen for at lære Jesus at kende og forlade den katolske kirke blev høj for David Ngassapa. Det kom

nemlig til at koste ham hans familie.

"Det var vigtigt for mine forældre, at deres børn blev katolikker. Derfor var det en kæmpe skuffelse for dem, da jeg kom hjem fra mit ophold i Rumænien og var blevet en kristen og var blevet optaget i den lutherske kirke," fortæller han.

Forældrene blev vrede, og siden har han ikke været velkommen hjemme i familien.

Mange tanker om, hvem der er rigtig kristen

David Ngassapa har nu arbejdet som læge i Dar es Salaam i over 30 år. Han er nu officielt pensioneret, men da der er stor lægemangel i Tanzania, arbejder han alligevel stadig på en toårig kontrakt.

Samtidig er han aktiv som kirkeældste i den menighed, hvor han er medlem.

Ud over de tanker om det fysiske menneskeliv, som arbejdet som læge har givet anledning til, har han gjort sig mange tanker om livet som kristen og hvem, der i grunden er en rigtig kristen.

Det har kostet mange kampe gennem årene, og det er blevet vigtigt for ham at få det rigtige budskab frem. Det har medført, at han nu også er forfatter til – foreløbigt – to bøger, der er udgivet på Soma Biblias forlag.

Rigelig betaling, at mennesker får hjælp

Kristen læge skriver bøger i sin fritid for at hjælpe mennesker til afklaring i deres gudsforhold

For nogle år siden oplevede David Ngassapa fra Dar es Salaam i Tanzania en lang kamp i sit indre. Gud blev ved med at minde ham om, at han skulle skrive en bog om, hvad frelse er og fører med sig.

Årsagen til kaldet og tanker om at skrive en bog var de mange forskellige vildfarelser og spørgsmål, som David Ngassapa har oplevet i den lutherske kirke i Tanzania.

De mange spørgsmål handlede om, hvem der er en korrekt kristen, og den udbredte forvirring anfægtede ham. Folk kunne for eksempel sige til ham:

"Hvis du ikke taler i tunger, er du ikke nogen ret kristen." Eller: "Hvis du ikke gør det eller det, så er du ikke en sand kristen."

"Jeg ville så gerne, at sandheden skulle frem. Jeg ville, at folk skulle forstå det rigtigt, hvem der er en sand

kristen, og hvordan man bliver frelst. Det er jo det, det drejer sig om," forklarer den 63-årige læge og kirkeældste i en luthersk kirke.

Fik hjælp fra Soma Biblia David Ngassapa havde svært ved at se, at det var hans opgave at skrive den bog, men til sidst gik han i gang.

Manuskriptet blev færdigt og afleveret til forlaget Soma Biblia, som hjalp med at gøre det færdigt til

en bog. Den har fået titlen: *Frelse – betydning og konsekvenser*.

Undgå vildfarelser

David Ngassapa bruger enhver anledning til at dele bogen ud til ikke-troende. Han har blandt andet foræret den til medicinstuderende, han har undervist, og kolleger på hospitalet.

Af og til møder David Ngassapa mennesker, der fortæller, at de har fået

hjælp i spørgsmålet om frelse gennem hans bog.

Han har afstået fra at få forfatterhonorar, da formålet med bogen er at hjælpe mennesker til afklaring i deres gudsforhold. For ham er det rigelig betaling at høre, at mennesker får hjælp gennem bogen.

Siden er det blevet til endnu en bog, der hedder *Gud forløser*. David Ngassapas tanker går tydeligt i retning af flere skrivelser, for – som

han udtrykker det – "det er vigtigt, at det rigtige budskab kommer frem, så vildfarelser ikke griber folk".

Selv om David Ngassapa nu er pensioneret, arbejder han stadig som læge på en toårig kontrakt, da der er stort behov for læger i Tanzania.

"Måske får jeg også mere tid til at skrive, når arbejds-kontrakten udløber," grubler han.

Ruth Bach-Svendson/kl

tro;

Andagt;

Jesus – ikke på førstepladsen i mit liv!

AF DAN K. MÅNSSON
NYKØBING F



Jeg tænker, at det er kernen i min kristendom. I søndagsskolen fik vi ellers at vide, at det vigtigste i livet var at have Jesus på førstepladsen.

Fodbold, penge og karriere måtte vige pladsen for Jesus. Og jeg husker egentlig ikke rigtigt, i hvilken rækkefølge alt andet kom, når bare Jesus fik førstepladsen. Det var ligesom ham, der fyldte det hele.

Ingen tvivl om, at der er udgået megen god undervisning om Jesus fra søndagsskolen. Og sandt er det, at når Jesus kommer ind under huden på os, så har han det med at fylde det hele. Lige indtil en masse indre behov umærkeligt fortrænger ham.

Jesus søgte nedad i samfundet
Evangeliet kan også vende det med Jesus på hovedet. Begyndelseslinjen i en nyere salme udtrykker det enkelt og præcist: "Du satte dig selv i de nederstes sted."

Jesus søgte hele tiden demonstrativt nedad i samfundslagene. Han gav afkald på sin guddoms-skikkelse, på al ret og ydmygdes. Han blev gjort til synd; så umenneskelig ussel så han ud. Fordi frelsen ikke kommer oppefra. Frelseren gik til bunden, for at han nedefra kunne løfte os op og fremstille os for sin far rene og retfærdige.

Udfordring til os

Når vi siger, at Jesus bøjede sig ned, så er det altså helt ned under os, ja, under de nederste i vores umenneskelige hierarkier. Ja, det er sandelig en anden kristendom end den, de fleste af os kan præstere, når vi af et godt hjerte gerne vil hjælpe samfundets svage med vores penge og noget af vores tid.

I mine øjne gør det ham stor, ja, den største og herligste frelser! Min tro gribes af ham og løftes op mod Den Hellige!

Hvor første strofe af salmen siger: "Du satte dig selv i de nederstes sted," siger sidste strofe: "Du sender os ned i de nederstes sted." Jo, det udfordrer også mit kristenliv at have Jesus på sidstepladsen!

AF OLE SOLGAARD



Den usunde blanding af selv-forælskelse og selv-foragt – narcissismen – breder sig som en epidemi i vores kultur. Den kommer til udtryk i selvoptagethed og en konstant søgen efter andres bekræftelse og beundring.

Mange har gjort opmærksom på det fænomen de senere år. Det gør Foreningen Agapes landsleder Annette Bech Vad for eksempel i AgapeNyt nummer 4 2013. Heri peger hun også på det befriende alternativ:

"Gud ønsker langt mere for os, end at vi skal være i centrum og selv sætte scenen i vores liv. Han ønsker, at vi skal være i tæt relation med andre mennesker – og ikke mindst med ham!"

Desværre er selvcentreretheden ikke bare et kulturelt fænomen, der gælder "de andre". Det er en grundskade hos os alle.

Jeg skal ud i rundkredsen

For nylig stod det i løbet af et splitsekund lysende klart for mig, at det i høj grad også handler om mig.

Jeg havde deltaget i et kursus, hvor vi blandt andet skulle forholde os til os selv og vores medmenneskelige relationer. Her skulle vi med streger tegne vores relationer. Min tegning kom til at se ud som den på figur 1. På stregerne kunne man så notere et par ord om, hvordan man oplevede de enkelte relationer.

Og så var det, at jeg kørte et par ekstra omgange i rundkørslen og derefter burde køre ind til siden, da det på hjemvejen efter kurset gik op for mig, at min tegning netop var helt forskruet og selvcentreret. Og at det er en håbløs måde at se på sig selv og sine medmennesker på.

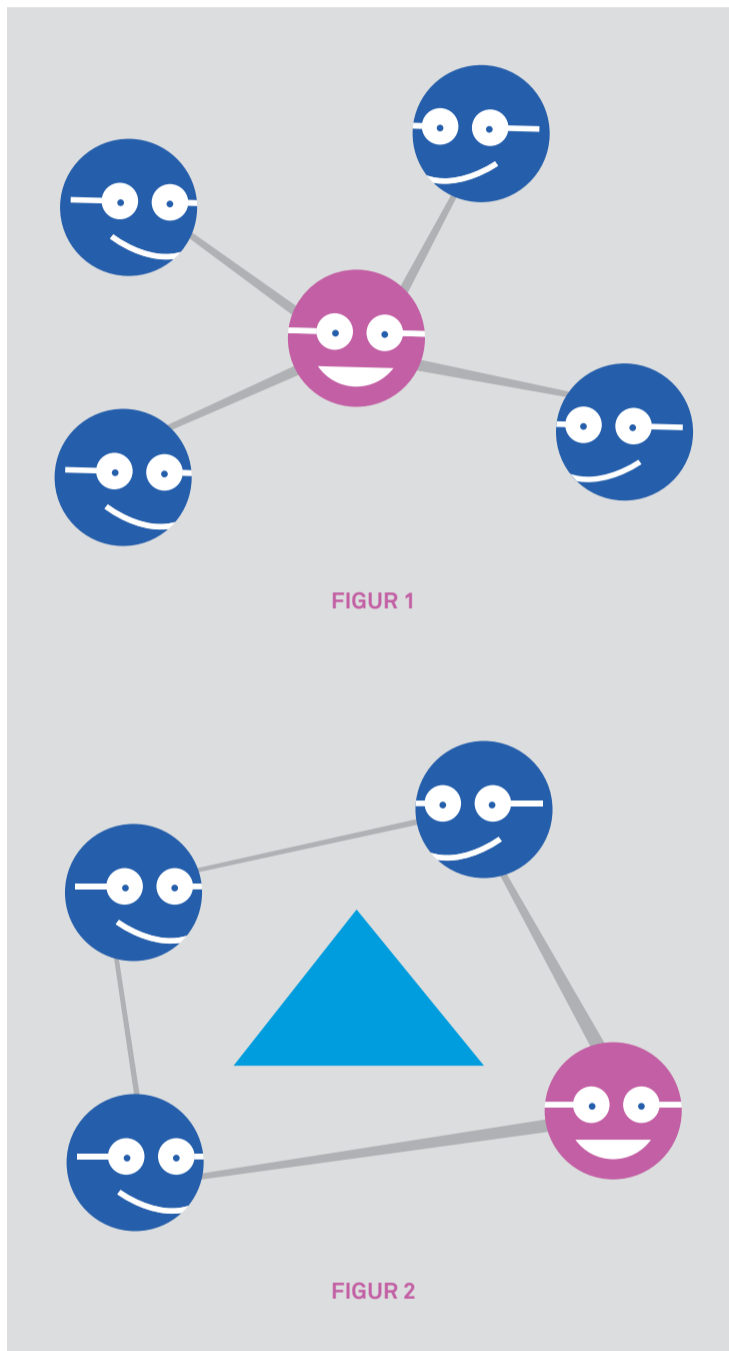
Jeg havde jo isoleret mig selv fra de andre – og sat mig selv i centrum. Det indebærer, at jeg let kommer til at føle mig enten underlegen eller overlegen over for andre. Jeg er jo alene i centrum. Og så er der de andre ude omkring, som jeg ikke har et ligeværdigt forhold til. Og hvor blev Gud af på tegningen?

Min illustration af ønske-relationerne måtte laves om (se figur 2). Jeg skulle selv væk fra centrum – ud i rundkredsen sammen med

» **Ole Solgaard;** Bibelen giver mig hverken belæg for at have en selvudslettende eller selvhævdende attitude. Begge dele er udtryk for selviskhed

Mig selv i centrum

Selvoptagethed er ikke bare et kulturelt fænomen, der gælder "de andre"



FIGUR 1

FIGUR 2

Hvis vi får besked på at tegne vores medmenneskelige relationer, vil de fleste nok tegne sig selv i centrum. Men når vi ser os selv på den måde, vil vi ofte føle os enten overlegne eller underlegne over for andre.

Måske skal ordsproget, der siger: "at søge sin egen ære er en tung byrde" (Ordsp 25,27), netop ses i det lys. Jeg er ikke skabt til at være i centrum, men til at have Gud i centrum. Det er alt for tungt for mig at være i centrum. Kun han har retten og ressourcerne til den rolle – og til æren for det.

Jesus og den selvcentrerede
Det indebærer, at jeg må finde min plads i den rette sammenhæng, i rundkredsen mellem ligeværdige medskabninger. Med et fokus på den treenige Gud i centrum.

Så må jeg lade ham sætte dagsordenen i mit liv. Det betyder, at jeg ikke først og fremmest skal forholde mig til, hvad jeg nu lige synes og føler og mener. Og heller ikke, hvad de andre nu synes om mig. For jeg er ikke længere verdens centrum. Det er han.

I Johannesevangeliet kan vi læse, at samtidens jødiske ledere fór i flint, da Jesus sagde "JEG ER ... verdens lys, livets brød" og så videre. Hvorfor reagerede de egentlig så voldsomt på det? En af grundene er måske, at Jesus dermed undergravede deres selvcentrerede religiøsitet: De mente, de dyrkede Gud. Men i virkeligheden dyrkede de sig selv. Og så skulle Jesus da ikke komme og gøre sig til Gud over dem!

Jeg tror, vi er mange, der på ny må omvende os fra vores selvcentrerethed til Jesus. Så han reelt får den centrale plads i vores liv. Og så vi ser os selv i det rette forhold til vores medmennesker.

"jeg tror, vi er mange, der på ny må omvende os fra vores selvcentrerethed til Jesus. Så han reelt får den centrale plads i vores liv"

de andre som et ligeværdigt medmenneske. Og så skulle Gud have pladsen i centrum.

Bibelsk korrektiv

Den slags kan skærpe vores tanker om vores forhold til os selv, til andre mennesker og til Gud. Og med tiden kan det forhåbentlig også sætte spor i adfærd og i følelser.

Bibelen giver mig hverken belæg for at have en selvudslettende eller selvhævdende attitude. Begge dele er udtryk for selviskhed. Bibelen formaner mig derimod til hverken at lade mig ringeagtet (for eksempel 1 Tim 4,12. Es 43,4) eller til at have højere tanker om mig selv, end jeg bør have (for eksempel Rom 12,3. Fil 2,3).

Og så er det et omkvæd i hele Bibelen, at det kun er Gud, der kan bære at være i centrum af mit liv. Den evige og treenige Gud.

Abrahams, Isaks og Jakobs Gud. Ham, som er fra evighed til evighed. Ham, der åbenbarede sig som JEG ER (2 Mos 3,14). "Jeg er Herren. Der er ingen anden er Gud end mig. Jeg giver ikke min ære til nogen anden," understreger han igen og igen (for eksempel Es 42,8; 45,5).

Egentlig er der også en befrielse i at lade ham være i centrum. Så skal jeg ikke være gud. Jeg skal ikke selv forme og designe mit liv og være min egen lykkes smed, som tidens mantraer ellers hævder. Jeg får lov at være et menneske, der lever i afhængighed af Gud og andre mennesker.

Det vil kunne få store konsekvenser for vores relationer i almindelighed. Og ikke mindst i det

kristne fællesskab. Så skal vi ikke bruge energien på at positionere os som underlegne eller overlegne i forhold til hinanden, men må se hinanden som ligeværdige medlemmer på det legeme, der har Kristus som hoved. Hvor han er vores fælles centrum, vores fælles bror og frelser.

halloween;

» **Mette Reuss Andersen;** Døden er vores fjende, og vi kan ikke være med til at fejre den. Vi har noget bedre at bruge vores krudt på

Den store græskarmand

Halloween er et lidt uhyggeligt og grinende græskarhoved med levende lys i. Skikken kommer fra USA, men hænger sammen med et irsk sagn

I de seneste år har danske supermarkeds kæder, som for eksempel Brugsen og Netto, solgt store orange græskaar i ugerne op til allehelgensaften.

På hjemmesiden historie-online.dk kan man læse følgende om historien bag græskarlygten:

Drukkenbolten narrede Fanden

Det irske sagn handler om "Stingy Jack", en mand, som levede et alt andet end gudfrygtigt liv. Han både drak, bandede og sværgede.

En gang var han i drikkelag med selveste Fanden, og da han ikke ville betale for, hvad de havde drukket, fik han Fanden til at forvandle sig til en sølv mønt, de kunne betale med. Men i stedet for at betale lagde han mønten ned i sin pung, hvor der også lå et kors. Derfor kunne Fanden ikke antage sin sædvanlige skikkelse. De indgik så en aftale om, at Fanden ikke måtte genere Jack i et år, og at han ikke måtte kræve hans sjæl, og så blev korset fjernet.

Året efter narrede Jack Fanden til at klatre op i et træ. Da nu han var kommet op i træet, skar Jack et kors i stammen, så han ikke kunne komme ned igen. Det magtfulde kristne symbol var mere, end han kunne forcere. Fanden ville selvfølgelig gerne ned og måtte så atter



Irske Jack fik et lille stykke gloende kul af Fanden. Det lagde han i en roe – og vandrede hvileløst om mellem himmel og jord.

indgå en aftale. Aftalen gik ud på, at Fanden ikke ville genere Jack i 10 år og stadig ikke kræve hans sjæl.

En roe med Helvedes ild
Da Jack var død og stod foran Him-

meriges port, blev han afvist på grund af sin ukristelige livsførelse. Og da han henvendte sig i Helvede, blev han også vist væk her på grund af sin gamle aftale med Fanden.

Men Fanden gav ham et lille stykke gloende kul, som kunne lyse for ham på vejen tilbage til Jorden. Det glødende kulstykke lagde Jack i en roe, og med lyset fra denne må han nu vandre hvi-

leløst om mellem himmel og jord – lidt ligesom Jerusalems Skomager.

Øgenavnet "Jack of the Lantern" er blevet trukket sammen til Jack O-Lantern, der er det amerikanske navn på græskarlygterne, som i øvrigt har et irsk/britisk forbillede i lygter, lavet af for eksempel roer eller kartofler.

Danske roelygter

I Danmark har vi – uden forbindelse til Allehelgen og uden reference til det irske sagn – brugt roelygter på en måde, der kan minde om græskarlygterne: til "uhyggelig" oplysning i efterårsmørket.

Roelygterne kunne bruges til at skræmme naboer og venner – eller uvenner.

Skab modkultur til Halloween

Det handler om principper, men også om at navigere i samfundet på en hensigtsmæssig måde

AF KAJA LAUTERBACH

Græskarmænd med lys i er der som sådan ikke noget forkert i, mener Mette Reuss Andersen fra Voel. Det har familien med tre børn på nul, tre og fire år også selv for hyggens skyld.

Men hun kan ikke se meget positivt ved Halloween-dyrkelsen, som i sin grundform er en blanding af gammel keltisk og mexicansk overtro.

"Døden er vores fjende, og vi kan ikke være med til at fejre den. Vi har noget bedre at bruge vores krudt på," konstaterer hun.

Drukkenbolten narrede Fanden

30-årige Mette Reuss Andersen er lærer og oplever, at Halloween er

blevet en fast del af børnekulturen.

Hendes ældste søn, Samuel på fire år, taler om det, for det er noget, han møder i børnehaven. Og de børn, hun har undervist, ser det som en fed fest med masser af slik, men hun har ikke mødt nogen børn, der har forholdt sig dybere til det.

Hun understreger, at det er vigtigt, at man som forældre forholder sig til, hvad der skal foregå. At man ikke bare siger ja og amen til alt, men spørger pædagogerne, hvilke tanker der ligger bag, og hvordan festen skal være?

Men hendes erfaring er, at pædagogerne tænker om Halloween som om fastelavn – og det skal børnene selvfølgelig være med til.

Mette Reuss Andersen siger, at man skal tale med børnene om,

hvad Halloween er for noget, og hvad man ikke kan være med til – og hvorfor – på deres niveau.

"Man skal være meget varsom med at tage sine børn til indtægt for forældrenes holdninger. Men på den anden side skal man også finde sine grænser, så man selv kan være med som forældre," siger hun.

Selv ville hun aldrig sende sine børn af sted klædt ud som døden. Døden er nemlig ikke noget, man laver pjat med, slår hun fast.

Alternative børnefester

Mette Reuss Andersen understreger, at det kommer an på, hvilket barn man har, hvordan og hvornår man skal tale med det om Halloween. Børn er nemlig forskellige – nogle tager rigtig meget ind og kan tidligt tale om tingene.



Mette og Samuel Reuss Andersen taler om, hvad Halloween er, og at døden er en fjende og ikke noget at fejre.

"Selvfølgelig handler det om at kende sine principper, men også om, hvordan man navigerer i samfundet og livet på en hensigts-

mæssig måde," siger hun.

"Der er så mange dårlige ting, vi hele tiden må forholde os til i denne verden. Det letteste er at være sort-hvid i sin holdning, men børnene er en del af et fællesskab, som de skal fungere i."

I stedet for at bandlyse Halloween foreslår Mette Reuss Andersen at danne modkultur og finde på alternative børnefester til Halloween eller lægge ny symbolik i tingene.

"Man kunne fejre høstfest eller alle helgen i børnehøjde, hvor man sætter fokus på Himlen frem for døden. Kun fantasien sætter grænser," siger hun.

Og så synes hun, det er oplagt at se græskarret med lys i som et billede på Jesus som verdens lys, der vandt over døden.

anmeldelser;

Godt anliggende, men uheldig metode

BOGANMELDELSE
AF JÓN POULSEN

Mikkel Vigilius:
Djævelens ånd og tidens ånd
LMH's elevforening 2013
I kommission hos Forlagsgruppen Lohse

57 sider – 49,95 kroner

Djævelens ånd og tidens ånd er en lille letlæst bog af Mikkel Vigilius.

Forfatteren lægger ud med at fortælle om sin oplevelse med dokumentarfilmen *Bag Blixens maske*, om Karens Blixens forhold til

det dæmoniske.

Han fortæller om, hvordan Blixen sælger sin sjæl til Satan, og bruger sin berømmelse og kunstnerstatus til at få flere over til dæmondyrkelsen. Ikke ved typiske kultiske aktiviteter som sataniske gudstjenester og ofringer, men ved at sætte selvet først og selvets egne begær og lyster i absolut centrum – også når det går ud over ens venner og nærmeste.

De sidste to tredjedele af bogen handler om popstjerner som Katy Perry og Lady Gaga. Vigilius forstår det meget bogstaveligt, når stjernerne udtaler, at de har solgt deres sjæl til Djæve-

len. Jeg tror dog, at de fleste af stjernerne ikke taler om egentlige sataniske pagter, men bruger udtrykket som metafor til at beskrive deres kunstneriske inspiration og frihed.

Målet med Vigilius' bog findes i de sidste afsnit. Han skriver den for at advare mod frafald.

Det er et godt anliggende, men jeg har svært ved at følge metoden.

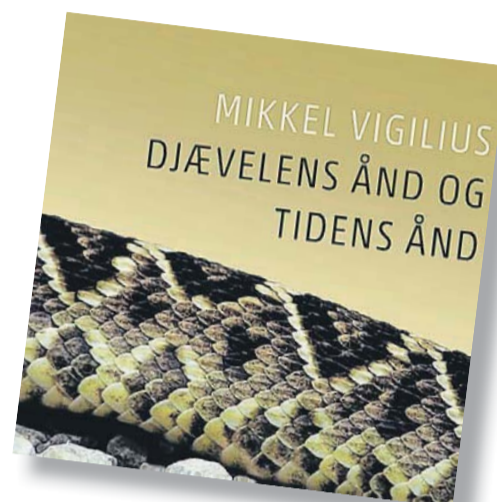
Selvfølge skal vranglære og synd afsløres og bekendes. Og naturligvis påvirkes vi mennesker af, når vi ser fjernsyn, læser verdslige bøger og så videre. Men frafaldet sker kun, hvis disse ting får lov til at få

Guds plads i vores liv.

Frafaldet kan ske, når vi lader verden fylde for meget, men frafaldet kan også ske, når vi sidder i kirken, læser i Bibelen og beder med på bønner: "Tak Herre, at jeg ikke er som toderen ..." Når vi sætter en anden gud end Gud på tronen – så er det frafald.

Hvis vi kristne lader Blixens og Lady Gagas budskaber påvirke og definere vores kristentro, har vi et åndeligt problem.

Jeg er enig med Vigilius i, at vi kristne ikke bare skal sluge alt råt, som vi møder i popkulturen. Men jeg synes, han med sin bog laver en meget uheldig opstil-



ling, hvor han stigmatiserer en del popkunstnere ved at kalde dem satanister – i stedet for blot at afsløre ti-

dens bedrag og pege hen til Kristus, som er hele verdens frelser, og som kan fjerne alle syndens byrder fra os.



Vi er to livsglade kristne piger på 21 år, som søger en delevenlig 2-værelses lejlighed i København fra 1. januar 2014. Christina Mogensen fra Hillerød skal læse til sygeplejerske. Jeanett Højgaard fra Aabanraa skal læse til lærer. Kontakt: Christina 28 30 09 22, Jeanett 30 35 39 15.

Guld i for gammel sprogdragt

BOGANMELDELSE
AF PETER TECHOW

John T. Pless:
Lov og evangelium – at bruge sandhedens ord ret
LMH's elevforening 2013
I kommission hos Forlagsgruppen Lohse
(udkommer 1. november)

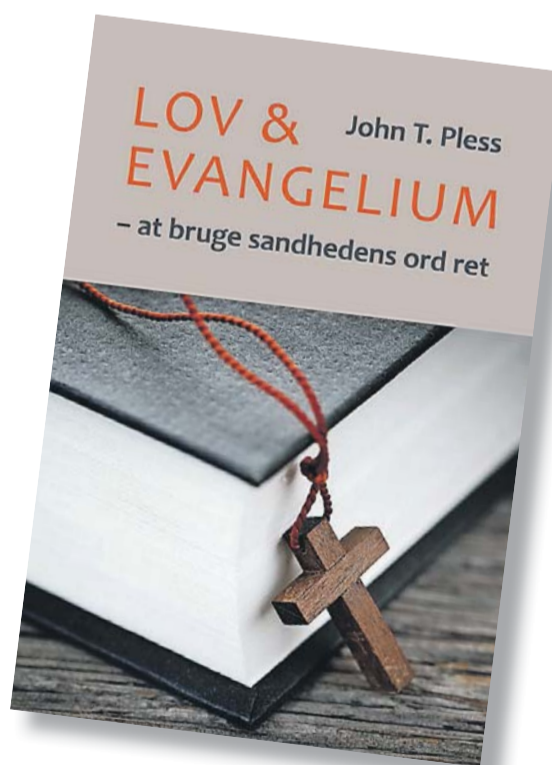
144 sider, 149,95 kroner

Denne bog er baseret på C. F. W. Walthers gamle klassiker *The Proper Distinction between Law and Gospel*, hvori han fremsatte 25 teser om den rette skelnen mellem lov og evangelium.

John T. Pless samler Walthers teser under 13 overskrifter og analyserer deres betydning både ved hjælp af Walthers egne forklaringer til tesoerne og ved hjælp af udtalelser fra Luther og nogle nyere lutherske tænker.

Efter hvert kapitel er der udarbejdet nogle spørgsmål til overvejelse og diskussion.

Sidst i bogen finder man et appendiks, der indeholder en prædiken af Luther over Galaterbrevet 3,23-29



om forskellen mellem lov og evangelium.

Bogens emne er af vital betydning for al kristen forkyndelse og sjælesorg, og jeg kan fuldt ud tilslutte mig Walthers ofte citerede tese IV: "Den sande erkendelse af forskellen mellem loven og evangeliet er ikke kun et herligt lys, der åbenba-

rer den rette forståelse af hele Den hellige Skrift. Nej, uden denne erkendelse er og forbliver Skriften ganske enkelt en lukket bog."

Dette "herlige lys" har enhver generation af kristne brug for at blive ført ind i og bevaret i. Det gælder også os i dag.

Det er derfor prisværdigt,

at Pless med denne udgivelse vil bidrage til dette. Og at der er meget guld at finde i denne bog, skal der ikke herske tvivl om.

Jeg kunne dog ønske, at forfatteren i højere grad havde bestræbt sig på at udtrykke det gamle guld i en nyere sprogdragt.

Endvidere er jeg ikke ubetinget begejstret for den fremstillingsform, (Walther og) Pless anvender, hvor der gang på gang tages udgangspunkt, i hvordan Guds ord ikke forkyndes ret. Personligt synes jeg ikke, det virker frimodighedsgivende. En mere positiv fremstillingsform ville i mine øjne have været mere frugtbar.

Når man sammenligner med Luthers egen ukomplerede og ligefremme måde at forkynde lov og evangelium ud fra Skriften på, kan jeg desuden ikke lade være med at spørge, om denne meget systematiske behandling af emnet ikke har en slagside, der kan ende i en stivnet form for ortodoksi?

Til trods for disse bemærkninger anbefaler jeg dog gerne bogen til fordybelse i et meget vigtigt emne.

 lumi genbrug

Luthersk Missions genbrugsbutikker modtager gerne alt, som er for godt til at kassere, men egnet til genbrug.

Du finder os her:

AGERSKOV: Tværgade 2, tlf. 29 72 99 84

AABENRAA: Ll. Kolstrup 40, tlf. 74 75 00 80

GILLELEJE: Østergade 2, tlf. 32 62 00 56

HILLERØD: Helsingørsgade 19b, tlf. 33 12 00 56

NEXØ: Sdr. Hammer 55, tlf. 56 49 32 11

SKJERN: Svinget 10, tlf. 40 83 68 40/30 23 00 27

VIDEBÆK: Nygade 19, tlf. 42 18 42 18

lumigenbrug.dk



debat;



Robert Bladt; At frygte Herren er begyndelsen til taknemmelighed

Debat er spalten, hvor læserne kan komme til orde og er dermed alene udtryk for skribentens egen holdning. Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte indlæg, der fylder mere end 2.000 anslag inklusive mellemrum.

» Klip; Taknemmelighed

AF ROBERT BLADT
I BLADET "TIL TRO"

Chris MacDonald er en kendt og efterspurgt livsstilscoach. Han skriver inspirerende om sundhed, glæde og livsstil med de underligste udtryk som "LV-effekten" og FUBAR. Og så har han en evne til at kombinere fysiologisk og mental sundhed.

For eksempel anbefaler Chris, at vi indøver tre vaner for at blive mere taknemmelige:

Vane 1: Når du slår øjnene op om morgenen, skal du som det første sige: "Pyh!" Alternativet til at slå øjnene op ville nemlig ifølge Chris ikke have været godt. Der næst tager du en runde med alle kroppens lemmer og slutter med endnu et suk: "Pyh" Lortet Virker!"

Når vi bliver opmærksomme på, at det selvfølgelig ikke er en selvfølge, bliver vi taknemmelige. Det er LV-effekten.

Vane 2: Fjern ordet "skal" fra dit sprog. Der er kun én ting, vi skal, og det er at dø. Alt andet er noget, vi får lov til. Selv at stå op af sengen, lave lektier og vaske op.

Vane 3: Inden du lægger dig til at sove, skriver du tre

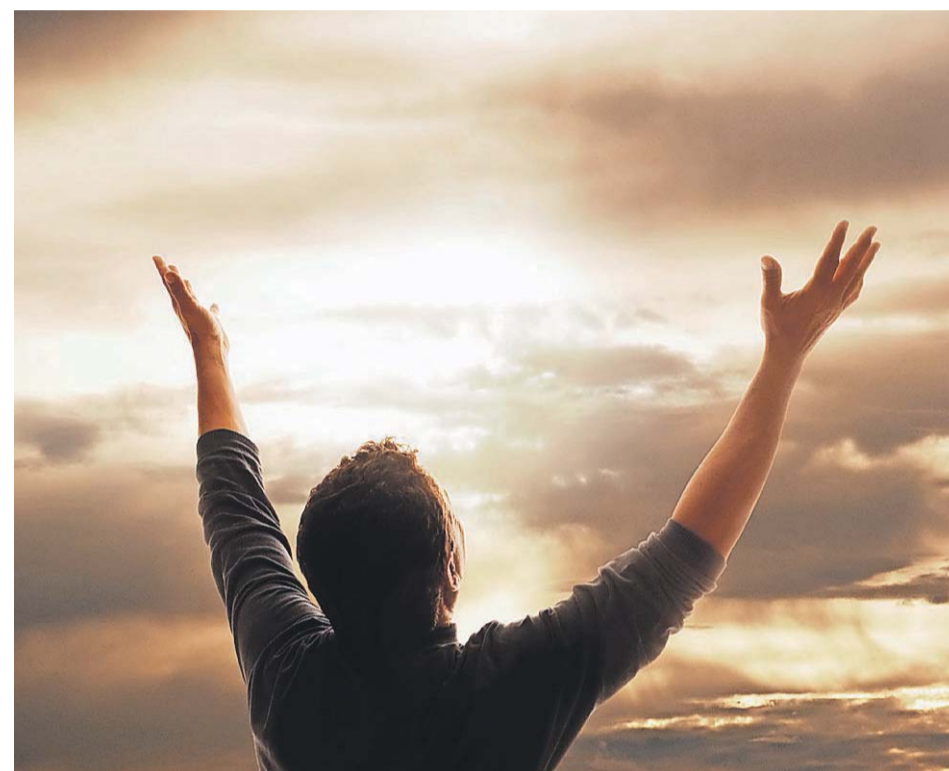


FOTO: ISTOCKPHOTO

velsignelser fra dagen ned.

Disse tre vaner fører en masse taknemmelighed med sig, og taknemmelighed er en vigtig forudsætning for, at vi har det godt, og for at vi er motiverede til at få has på en usund livsstil, inden den fysiologiske situation i vores krop er FUBAR (Fucked Up Beyond All Recognition) – hm, måske et udtryk, Chris også burde

fjerne fra sit sprog.

Der skal ikke pilles meget ved Chris' anbefalinger, før de også får en åndelig dimension. Hvordan kan jeg tale om velsignelser uden at spekulere på, hvem der velsigner? Hvordan kan jeg "få lov til" at stå op, lave lektier og vaske op, hvis ikke der er én, som giver mig lov? Ja, hvordan kan lortet virke, hvis der ikke er én, som får

det til at virke?

"At frygte Herren er begyndelsen til taknemmelighed," kunne vi sige med en lettere omskrivning af et ordsprog. At kende Gud er en kilde til dyb taknemmelighed.

Og når jeg så endda kender ham som Jesu far, opdager jeg, at jeg end ikke behøver frygte alternativet til at slå øjnene op om morgenen.

» Gå efter bolden – ikke efter manden

AF DITTE OLSEN
HILLERØD

Frank Holst fra Kvistgård skriver i et debatindlæg i T&M nummerr 18, at hvis man ikke bryder sig om cd'en *Dyrebar for mig*, så er det "helt i orden, at man har den opfattelse, bare man holder det for sig selv.

Når man er bedt om at give sin bedømmelse til offentligt skue, må man stille sig selv kritisk for det, som er ens mening, og have hørt cd'en adskillige gange."

Jeg har selv anmeldt et hav af bøger – og ikke altid lige positivt. Jeg har også fået respons på mine anmeldelser fra forfattere el-

ler fra andre, der har været uenig i min bedømmelse. Og ofte a la: "Man kan da ikke skrive noget negativt om en bog, vi selv har udgivet."

Jeg har behov for at sige: Jo, det kan man godt!

Når man er blevet bedt om at skrive en anmeldelse, er man netop blevet bedt om at komme med sin subjektive mening om bogen.

En anmeldelse er per definition en subjektiv tekst. Det ville ikke være en anmeldelse, men en skjult annonce, hvis man holdt sin egen personlige mening tilbage af hensyn til forfatterens, andre læsers eller forlagets følelser.

De fleste, der skriver en bog eller laver en cd, lægger

mange følelser i det. Så det kan da være svært ikke at såre nogen, når man siger, man ikke bryder sig om deres bog. Derfor må anmelderen naturligvis også gå efter bolden – og ikke efter manden. Altså være saglig i sin kritik og se til, at man kritiserer teksten, men ikke personen.

Det samme gælder debatindlæg, som også er en subjektiv tekstgenre. Man skal gå efter bolden – ikke efter manden.

Og jeg synes helt personligt, at Frank Holst overtræder den regel i sit indlæg. Han kan ikke vide noget om, hvor mange gange, anmelderen af *Dyrebar for mig* har hørt cd'en, eller om hun har

en forjaget hverdag.

Til gengæld synes jeg, anmelderen overholder genreens spilleregler. Hun er saglig, kritisk og subjektiv uden at angribe kunstneren personligt eller anwise dem, hvad de burde have gjort, eller påstå at vide, hvad de ikke har gjort. Jeg opfatter faktisk anmeldelsen som primært positiv.

Men det er da altid ærgerligt, når man ikke kun får overstrømmende anmeldelser. Dét har jeg også selv prøvet som forfatter. Men man må som tekstproducent øve sig i at adskille sine værker fra sin person – så man ikke tager en kritik af teksten som en kritik af ens egen person.

leder;

Kirken er ikke en bygning

DEBATTEN OM KIRKELUKNINGER har sat sindene i kog især i det københavnske kirkeliv. De fleste er på det generelle plan enige om, at det er nødvendigt at lukke kirker, men når det bliver konkret, skal det i hvert fald ikke være "min" kirke.

Det er imidlertid langt fra kun folkekirken, der er ramt af problemet med lokaler, som ikke længere fyldes af mennesker. Også de danske frikirker må lukke kirkebygninger. Indre Mission har i de sidste mange år årligt måttet sælge et antal missionshuse, og nu tales der også om folkekirkelukninger i det jyske.

I LM har vi også fra tid til anden måttet sælge missionshuse, og der er steder, hvor små forsamlinger sidder i et stort missionshus.

Hele denne udvikling handler lidt om demografi, men især om sekulariseringen i det danske samfund. Det er langt fra nogen selvfølge, at den næste generation følger i fædrenes kirkelige spor – og det har det i øvrigt ikke været i flere generationer.

DET ER FORSTÅELIGT, at der er mange følelser knyttet til lukninger af kirke og missionshuse. Det er jo bygninger, som forhåbentlig i de fleste tilfælde kalder på rige minder om ikke bare godt menneskeligt fællesskab, men også personlige møder med Gud – og om en svunden tid, som samlede mange flere om Guds ord end i dag. I nogle tilfælde står bygningerne også som monumenter over en svunden storhedstid, som mentalt endegyldigt forsvinder med bygningen.

Desuden medfører tabet af en bygning jo også i mange tilfælde tab af gode faciliteter, som har været til gavn for missionsindsatsen.

NÅR ALT DET er sagt, må det imidlertid også understreges, at Guds kirke ikke er en bygning. Guds kirke består af mennesker. Da Paulus tager afsked med de ældste fra Efesus, kalder han dem for "hyrder for Guds kirke, som han har vundet sig med sit eget blod" (ApG 20,28).

Kirken er ikke noget, vi kristne går i to timer om ugen. Kirken er vores identitet. Vi er Kristi kirke, og derfor er vi heller ikke bundet til noget hus.

Lad os glæde os over vores gode bygninger og fylde rammerne ud med gode aktiviteter. Men når bygningen bliver for stor, skal vi passe på, at det ikke er bygningens overlevelse, der får vores fokus.

Vores fokus må altid være på kirkens herre, Jesus Kristus, som har vundet os med sit eget blod. Der næst må det være på de mennesker, hans har sat os midt iblandt, for at vi kan være en velsignelse for dem og vise dem hen til ham.

Gud er ikke begrænset af bygninger, og kirkens mission er ofte foregået i små forsamlinger i private hjem.

Gud bygger sin kirke af levende mennesker både i katedralerne og katakomberne.

Birger Reuss Schmidt
ansv. redaktør

tro &
mission

inspiration | nærvær | holdning



MÅL MISSION13

Luthersk Missions Højskole
15-17. november 2013

Talere:
Lindsay Brown
Henrik Nymann Eriksen
Peter Rask

MISSION13.DK
Find flere oplysninger og tilmeld dig her!




Frederiksborg Apotek
Slotsgade 26, 3400 Hillerød
Tlf. 48 26 56 00
apoteker Troels Hansen
www.frederiksborg-apotek.dk

Apoteket har døgnvagt

D.A. CARSON af forfatteren til »GUD ER ...«

Forargeligt - Kristi kors og opstandelse



Jesu kors og opstandelse er forargeligt og fuldt af ironi.
»Hvad får man, når en af verdens allerbedste teologer udlægger nogle af Bibelens allerbedste tekster? Denne bog.«
Mark Driscoll

»Der er virkelig meget guld at hente. Læs bogen langsomt, og tyg drøv på det forargelige i Jesu korsdød og opstandelse.«
Tro & Mission

184 sider
199,95

Ideel for fritidsforkyndere og teologi-interesserede og dig, der ønsker at kende kernen i kristendommen!

Lohse | LogosMedia | Credo | Fokal | Kolon | Refleks | lohse.dk
Forlagsgruppen Lohse · Tlf. 75 93 44 55

Den kristne Friskole i Holstebro søger viceleder og barselsvikar.

Da vores viceskoleleder har fået nye udfordringer søger vi en person til at indgå i ledelsesteamet på skolen. Stillingen ønskes besat d. 1. januar 2014.

Vi søger samtidig en barselsvikar som kan dække dansk, matematik og N&T. Stillingen er ca. 80% og ønskes senest besat 1. januar 2014.

Ansøgningsfrist for stillingerne er mandag d. 11. november kl. 12.00.

Se nærmere præsentation af skolen og begge stillinger på skolens hjemmeside.
Henvendelse kan rettes til skoleleder Carsten Linde Sørensen.



– se hele opslaget på: www.denkristnefriskole.dk

Kilimanjaro – Toppen af Afrika
13. - 23. marts 2014



Fantastisk vandretur på 70 km: Fra tropisk regnskov til polarklima 5.895 m.o.h. Danske rejseledere og dygtige lokale guider.

Tilmeld dig før 1. december 2013

Find rejsebeskrivelsen på:
7592 2022
fxr@felixrejser.dk




Arv og testamente

En testamentarisk gave til LM er en gave til et arbejde, som kendetegnes ved:


- frit evangelium
- troværdig bibel
- tydelig mission
- nådegaver i funktion

Støt på denne måde evangeliets udbredelse igennem LM's arbejde. Vi hjælper dig gerne med at udfærdige et testamente.

Kontakt os eller læs eventuelt mere på:
www.dlm.dk/arv-og-testamente

Luthersk Mission

Industrivænget 40 T 48 20 76 60
DK-3400 Hillerød E dlm@dlm.dk



Bibellærer i Peru

En spændende undervisningsstilling i en ung kirke i vækst, hvor du skal undervise i forskellige menigheder og ved aftenskolekurser i Arequipa (bopælssted) samt to måneder om året på bibelskolen i Juliaca.

Du er

- personligt kristen og kan identificere dig med LM's og NLM's værdier og teologiske profil
- har hjerte for undervisning og mundtlig formidling
- er nysgerrig efter at lære en anden kultur at kende og er villig til at lære spansk
- har erfaring med menighedsarbejde
- har en teologisk uddannelsesmæssig baggrund (minimum bachelor)
- tager initiativ, er god til at planlægge og organisere og er samtidig fleksibel og kan leve med, at ting ikke altid går som planlagt

Stillingen ønskes besat hurtigst muligt
Læs mere på dlm.dk/stilling-som-missionaer
Spørgsmål stiles til missionskonsulent Bent Olsen bo@dlm.dk / 48 20 76 72 eller missionskonsulent Reidar Puggaard Poulsen rpp@dlm.dk / 48 20 76 86
Ansøgning til internationalejobs@dlm.dk

Det norske tidsskrift BI-BELSK TRO.
Jeg har et lager af ovennævnte tidsskrift, som udgives på evangelisk-luthersk grundlag.
Hjemmeside: www.bibelsk-tro.no
Et eksemplar tilsendes frit.
Ring/sms 50880624.
E-mail: Immanuel.Fuglsang@teliamail.dk.



Murerfirma
Daniel Lykke Jensen
2288 5277

søhøjlandets murerfirma
www.søhøjlandetsmurerfirma.dk

NY SPRUDLENDE INSPIRATIONSBOG TIL JUNIORLEDERE



JUNIORFRØ
Aktiv forkyndelse for juniorer

- 130 inspirerende sider med aktiv forkyndelse for juniorer i 4.-6. klasse
- 43 samlinger med leg, drama, sange, opgaveark, forkyndelse m.m.
- Let at gå til, nemt at overskue og sprudlende inspiration til lederen

Har du spørgsmål? Kontakt DF5 på 8227 1216 eller kontakt@soendagsskoler.dk

BESTIL NU
på juniorfro.soendagsskoler.dk



portræt;



Jørn Bech; I "Café Klippen" kommer der nogle, vi ellers ikke ser så ofte i missionshuset, og nogle kommer til tro på Jesus. Da er det herligt at være formand

Kredsformand vil holde fokus på mission

Bestyrelsens første punkt på dagsordenen: Hvordan kan vi være et vidnesbyrd om Jesus i Svaneke?

AF HELMER OLSEN

"Vi vil meget gerne være synlige i vores by og et vidnesbyrd om vores frelser. Det er faktisk det første punkt på dagsordenen ved vores bestyrelsesmøder, for at vi kan fastholde fokus på det."

Det siger Jørn Bech, der igennem 25 år har været formand for LM i Svaneke. Og kredsen er da også gennem årene gerne gået nye veje for at åbne sig over for byen.

"Så længe som jeg kan huske, har vi holdt havnemøder på Svaneke havn. Der har vi de senere år ændret lidt på formen og kalder det nu "Alsang på Havnen". Her har vi oplevet en rigtig stor lydhørhed," siger Jørn Bech.

Herligt, når nogle kommer til tro

For en del år siden begyndte "Café Klippen", som er en åben café i missionshuset, der har åbent to timer hver



Svaneke LM fejrede Lotte og Jørn Bech efter mødet søndag den 6. oktober.

anden fredag.

"Her kommer der nogle, vi ellers ikke ser så ofte i missionshuset, og nogle kommer til tro på Jesus. Da er det herligt at være formand," siger Jørn Bech.

Et andet initiativ er "Livlinen", som er et specielt udrettet arrangement lørdag aften en gang i kvar-

talet. Her spiser man sammen, synger en del og får grundlæggende bibelundervisning. Der er også frie vidnesbyrd, og aftenen slutter af med den obligatoriske kaffe.

Børnearbejdet betyder meget især børnearbejdet ligger

Jørn Bech stærkt på sinde. De sidste to et halvt år har han været deltidsansat som afdelingsformand og børnekonsulent.

"Børnearbejdet betyder meget, og det er dejligt at have det, som jeg interesserer mig for, som mit arbejde," siger han.

Der har været børnear-

bejde i Svaneke, helt siden sangforfatteren L.P. Elleby sidst i 1800-tallet kom til Svaneke fra Østermarie for at holde søndagsskole.

Stærkt sammenhold i kredsen

Svaneke er en forholdsvis lille kreds, hvor der måske ikke er så meget at holde styr på, men hvor man er meget tæt på hinanden. Tro & Mission spurgte Jørn Bech, om kredsens størrelse har været en udfordring eller en hjælp.

"For 25 år siden mistede vi rigtig mange af lederne i kredsen. Det betød, at alle nu måtte stå sammen om arbejdet, også de unge. Det gav et stærkt og dejligt sammenhold," svarer han.

"Det sammenhold fornemmer jeg, at vi stadig har og er rigtig glade for. Der er ingen tvivl om, at når vi er en lille forsamling på cirka 30 medlemmer foruden børn, så kender vi hinanden rigtig godt, og det er en kæmpe

styrke og velsignelse."

To poster giver mange bolde i luften

Som både kreds- og afdelingsformand har Jørn Bech mange "bolde i luften". Hvordan klarer han at holde styr på det hele?

"Det kniber også meget, men da er det godt og trygt at lægge alt i Jesu stærke hænder. I Bornholms Afdeling har jeg en kæmpe støtte i afdelingssekretær Hakon Christensen."

Jørn Bech er også meget bevidst om den betydning, hans hustru har for arbejdet.

"Uden min Lotte var det ikke gået. Når man er formand, bliver en hustru uvægerligt inddraget. Både som 'telefonpasser', til praktiske opgaver – og ikke mindst i drøftelser af både det ene og det andet. Det er en stor velsignelse at have 'baglandet' med og opbakningen til det, man nu står i af opgaver. Det gælder både kone og børn."

Dyb fred trods kroniske smerter

Livet har ikke formet sig, som Dorte Hvergel havde håbet

AF OLE SOLGAARD

Efter en trafikulykke lever Dorte Hvergel med kroniske smerter. Alligevel har hun fred med Gud og hans plan.

En trafikulykke i 2007 ændrede Dorte Hvergels hverdag radikalt. Hun blev ramt af en spritbilist og fik et alvorligt brud på nakken. Følgerne blev piskesmæld og kroniske smerter. Det til trods ser man hende i dag smilende og imødekommende. Ikke mindst på grund af den dybe fred, hun har fundet i Gud.

36-årige Dorte Hvergel har så mange smerter, at hun er tilkendt pension. Hovedpine, smerter i nakke, skulder og arme er noget af det, hun dagligt døjer med. Dermed har hun også koncentrationsbesvær og et stort behov for ro og hvile.

Håbet hjælper til at holde ud

"Livet formede sig ikke, som jeg havde håbet. Jeg er blevet knækket for en lang,

lang tid, måske resten af mit liv. Men det skræmmer mig ikke, for jeg har en plan: Jeg vil håbe på min Gud. Han



FOTO: OLE SOLGAARD

giver mig en dyb fred midt i det hele. Og han bruger mig som et vidne om ham," siger hun med ikke letkøbte ord.

"Jeg er overbevist om, at Gud har skabt mig, at han vil mig, og at han elsker mig. Det er mit fundament. Jeg

ved, at han har gode tanker om mig, tanker om fremtid og håb. Jeg har en dyb tro på, at han vil det bedste for mig – set i evighedsperspektiv. Jeg ville ikke selv have valgt den samme plan, og jeg kan heller ikke altid se, hvad han vil. Men jeg har en fred og en glæde i at være i hans plan."

"Når jeg tror på Jesus, har jeg et evigt liv. Det giver mig et konkret og velbegrundet håb om, at jeg en dag skal opleve et liv uden konsekvenser af synden og uden fysisk smerte og træthed. Det håb hjælper mig med at holde ud at være midt i den smerte, jeg både fysisk og psykisk mærker nu."

Ser alt det trælse i øjnene

Dorte Hvergel og hendes mand og to drenge bor i Hanning ved Skjern. De er aktive i Indre Mission. Familiens vilkår og mu-

ligheder blev væsentligt forandrede med trafikulykken. Men sammen har de formået at tilpasse sig situationen.

"Alt det trælse har jeg i høj grad måttet se i øjnene, og jeg har fået det bearbejdet følelsesmæssigt. Den selvindsigt gør, at jeg i dag godt tør mærke sorgen over det, jeg har tabt. Indimellem er det jo bare noget "møg" at have den krop, jeg har. Men jeg flygter ikke fra smerten, heller ikke den psykiske. Jeg kan græde ud hos Gud, og jeg kan få et stort knus af Mikael, min mand," fortæller hun.

Dorte Hvergel har lært at bede andre om hjælp, når hun har brug for det, og hun kender sine personlige grænser for, hvad hun kan holde til. Hendes ufrivillige livserfaring med smerte hjælper hende til at kunne rumme andres bøvler og frustrationer.

bagvendt;

Bagvendt bliver skrevet på skift af efterskoleforstander Rasmus B. Houler, missionær Anne-Lene Olofson og medicinstuderende Amalie Bach-Svendsen

Hedonisk tilvænning

AF RASMUS B. HOULER
SÆDDING



Hvor er det dejligt at få nye ting! Jeg har for eksempel lige fået et

par nye, superfede løbesko, som stadig ligger i skoæsken og venter på at blive taget i brug. Dem glæder jeg mig til at komme ud og løbe i! Jeg forestiller mig, at det bliver sjovere at løbe ude i efterårets mørke, blæst og kulde, når jeg har de sko på. Det bliver nemmere at tage sig sammen til at komme af sted, og jeg kan sikkert også løbe hurtigere!

Forventningens glæde er vist

den største ... Selvom jeg er glad for skoene, og jeg vil nyde at løbe i dem, så ved jeg også med sikkerhed, at glæden og nydelsen ikke varer ved. Jeg vænner mig hurtigt til, at jeg har superfede løbesko, og så må jeg finde på noget nyt, jeg kan købe og glæde mig over.

Det her har jeg oplevet så tit med så mange forskellige ting: at det, som i begyndelsen var skønt og fantastisk, efterhånden mister

glansen og bliver hverdag.

Jeg har opdaget, at der findes et psykologisk fagudtryk for den erfaring: "hedonisk tilvænning". Det viser sig nemlig, at det ikke bare er mig, der har det sådan. Det er almenmenneskeligt. "Hedonisme" handler om nydelse – og nydelsen er en frygtelig ting at have som afgud, for den holder aldrig, hvad den lover. Hvis vi forsøger at købe os til lykken, bliver vi aldrig færdige

med at købe.

Psykologien har også et bud på, hvad der giver en mere vedvarende lykke: taknemmelighed. Engagement. Nære relationer. At finde meningen med livet. At lykkes.

Så husk at sige tak. Husk at pleje relationerne med familie, venner og Jesus. Og husk: Meningen med livet er ikke at være lykkelig, men det er lykkeligt at have fundet meningen med livet.

Tro & Mission, Industrivænget 40, 3400 Hillerød

POST
DANMARK
ID-nr: 42591
Maskinel Magasinpost
Udbringes senest
lørdag d. 26. oktober 2013

lm LUTHERSK MISSION
tro & mission
inspiration | nærvær | holdning
19 | 25. oktober 2013
Årgang 113

Bente Roager Knudsen glæder sig til at tage den nye fællessangbog i brug. Hun opfordrer til, at man tager positiv imod den og gør en indsats for at lære de nye sange at kende

..... 3



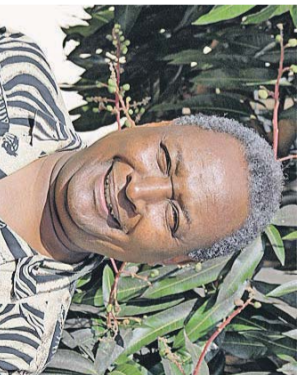
Halloween: Halloween er i sin grundform hedensk overtro. I stedet for at bandlyse det hele, opfordrer Mette Reuss Andersen til at danne modkultur og for eksempel se græskarret med lys i som et billede på Jesus som verdens lys

..... 11



Jørn Bech har været formand for LM-kredsen i Svaneke i 25 år. Han oplever et dejligt sammenhold i kredsen

..... 3 + 15



David Ngassapa fra Tanzania lærte Jesus at kende i Rumænien. Nu er han forfatter for Soma Biblia

..... 9



Sidsel og Kristoffer Sølvsten Burdorf deltog i et ægteskabskursus, før de blev gift. Nu underviser de selv

..... 5